



VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Kirsi Rintalahti & Heini Tiilikka

PIENET LAPSET PÄIVÄKODISSA

Miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaat lapset päiväkotiin?

Sosiaali- ja terveystieteiden
2017

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Kirsi Rintalahti & Heini Tiilikka
Opinnäytetyön nimi	Pienet lapset päiväkodissa. Miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaat lapset päiväkotiin?
Vuosi	2017
Kieli	suomi
Sivumäärä	60 + 4 liitettä
Ohjaaja	Merja Kaminen

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoitoon. Lisäksi tutkittiin, miten vanhemmat kokivat saavansa tukea päiväkodin henkilökunnalta kasvatukseen sekä vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan mielipiteitä päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle. Tutkimuksen tehtävänä oli lisätä vanhempien tietoisuutta ja mahdollisesti herättää keskustelua aiheesta.

Teoriaosuus käsittelee päiväkotia, sen henkilökuntaa, omahoitajuutta ja yhteistyötä huoltajien kanssa. Lisäksi teoriassa tarkastellaan varhaiskasvatustilaa, subjektiivista päivähoito-oikeutta ja sen rajaamista, päiväkodin hyötyjä ja haittoja alle 3-vuotiaalle lapselle sekä kiintymyssuhdeteoriaa. Tutkimuksessa käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkeilla kahdesta eri vaasalaisesta päiväkodista alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmilta. Lisäksi varhaiskasvatustilasta kysyttiin kyselylomakkeiden avulla heidän mielipiteitään päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle. Henkilökunnan vastauksia verrattiin vanhempien vastauksiin samasta aiheesta.

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että vanhemmat vievät alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoitoon pääosin töiden ja taloudellisten syiden takia. Verrattaessa vanhempien vastauksia henkilökunnan omiin päiväkodin hyödyistä ja haitoista, erosivat ne toisistaan monin paikoin. Kaiken kaikkiaan vastaukset täyttivät osittain esioletuksen, jonka mukaan vanhemmat veisivät lapsensa päivähoitoon töiden takia ja virikkeiden saamisen vuoksi. Virikkeet nousivat kuitenkin ainoastaan muutamilla vastauksista esiin.

Avainsanat Päiväkoti, alle 3-vuotias lapsi, vanhemmat, subjektiivinen päivähoito-oikeus, päiväkodin henkilökunta

ABSTRACT

Author	Kirsi Rintalahti and Heini Tiilikka
Title	Small Children in Daycare. Why Do Parents Put Children under Three Years of Age to Daycare?
Year	2017
Language	Finnish
Pages	60 + 4 Appendices
Name of Supervisor	Merja Kaminen

The purpose of this bachelor's thesis was to find out why parents put their under three-year-old children to the day care. The focus was also on if parents feel that they get support from the daycare personnel with raising up the child. A further purpose was to study parents' and personnel's opinions on the benefits and disadvantages of day care for a child under three years of age. The aim of the research was to increase parents' awareness and possibly raise discussion about the topic.

The theory part deals with day care, the personnel, a child's own childminder and cooperation with guardians. Also the following topics are dealt with; early childhood education legislation, subjective right to day care and the limiting of it and the benefits and the disadvantages of day care for a child under three years of age as well as the attachment theory. The research method was qualitative. The study material was collected with questionnaires in two different daycare centres both among the parents of the children and among the employees. The employees' questionnaires were about the benefits and the disadvantages of day care for a child under three years of age. Those answers were then compared.

The results of the study show that parents take their under three-year-old children to day care mainly because of work and economical reasons. When the parents' and the personnel's responses about the benefits and the disadvantages of day care were compared, there were a lot of differences. All in all the responses confirmed the hypothesis partly. According to the hypothesis the parents would take their children to day care because of work and to get recreation and stimulation for their children. However, stimulation was mentioned only in a few responses.

Keywords	Day care center, under three-year-old child, parents, right for subjective day care, personnel of day care center
----------	---

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
2	AIHEESTA AIEMMIN JULKAISTUT TUTKIMUSTULOKSET	10
3	VARHAISKASVATUS PÄIVÄKODISSA	12
	3.1 Varhaiskasvatuksen tavoitteet.....	12
	3.2 Päiväkodin henkilökunta.....	13
	3.3 Yhteistyö huoltajan kanssa	13
	3.4 Omahoitajuus	14
4	VARHAISKASVATUSLAKI	16
5	SUBJEKTIIVINEN PÄIVÄHOITO-OIKEUS	18
	5.1 Alle 3-vuotiaiden vaasalaisten lasten määrä päivähoidossa	19
	5.2 Subjektiiivisen päivähoidon-oikeuden rajaaminen	20
	5.3 Laajennettu varhaiskasvatus	20
6	PÄIVÄKODIN HYÖDYT JA HAITAT ALLE 3-VUOTIAALLE LAPSELLE	21
7	KIINTYMYSSUHDETEORIA.....	25
	7.1 Primäärinen kiintymyssuhde.....	27
	7.2 Sekundäärinen kiintymyssuhde	27
	7.3 Kiintymyssuhdemallit	28
	7.3.1 Turvallinen kiintymyssuhdemalli	29
	7.3.2 Turvaton kiintymyssuhdemalli	29
	7.3.3 Ristiriitainen kiintymyssuhdemalli	30
8	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	31
	8.1 Tutkimuksen tarkoitus ja esioletus.....	31
	8.2 Aineiston keruu.....	32

8.3	Aineiston analysointi	33
8.4	Validius ja eettisyys	35
9	TUTKIMUSTULOKSET	36
9.1	Vanhempien perustelut viedä alle 3-vuotias lapsi päivähoidon.....	37
9.2	Päivähoidon hyödyt ja haitat alle 3-vuotiaalle lapselle.....	38
9.2.1	Vanhempien näkemykset päivähoidon hyödyistä.....	38
9.2.2	Vanhempien näkemykset päivähoidon haittavaikutuksista	39
9.2.3	Henkilökunnan näkemykset päivähoidon hyödyistä.....	39
9.2.4	Henkilökunnan näkemykset päivähoidon haitoista.....	41
9.3	Syyt lapsen helppoon päivähoidon jäämiseen	43
9.4	Syyt jättää lapsi mielellään päivähoidon	44
9.5	Henkilökunnan ja huoltajien välisen yhteistyön hyödyt.....	45
9.6	Lapsen hoitohenkilökuntaan kiintymisen merkit.....	46
9.7	Päivähoito ja kotikasvatus yhteistyössä	47
9.8	Päivähoidon odotuksiin vastaavuus	47
9.9	Yhteiskunnan tuen lisäämisen merkitys kotihoidon pituuteen	48
9.10	Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen vaikutukset.....	49
10	JOHTOPÄÄTÖKSET	50
11	POHDINTA.....	54
	LÄHTEET.....	58

LIITTEET

TAULUKKOLUETTELO

Taulukko 1. Alle 3-vuotiaiden määrä Vaasassa vuonna 2016

s. 19

LIITELUETTELO

LIITE 1. Kyselylomakkeen saatekirje vanhemmille

LIITE 2. Kyselylomakkeen saatekirje päiväkodin henkilökunnalle

LIITE 3. Kyselylomake vanhemmille

LIITE 4. Kyselylomake päiväkodin henkilökunnalle

1 JOHDANTO

Viime aikoina on herännyt paljon keskustelua ja kiistelyä siitä, tarvitseeko alle 3-vuotias lapsi päiväkotia vai ei. Osassa keskusteluista puhutaan muun muassa siitä, että alle 3-vuotias lapsi ei tarvitse päiväkotia vaan hoivaa ja huolenpitoa.

Tässä tutkimuksessa päätutkimusongelmana oli tarkoitus selvittää, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsen päivähoitoon. Alatutkimusongelmina oli, mitä ovat vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan mielestä päiväkodin hyötyjä ja haittoja alle 3-vuotiaalle lapselle, sekä miten vanhemmat kokevat saavansa tukea päiväkodin henkilökunnalta kasvatukseen.

Tutkimuksen teoreettisena taustana oli varhaiskasvatus päiväkodissa, päiväkodin henkilökunta, omahoitajuus sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Lisäksi teoriassa käsiteltiin varhaiskasvatustilaa, subjektiivista päivähoito-oikeutta ja sen rajaamista, päiväkodin hyötyjä ja haittoja alle 3-vuotiaalle lapselle sekä kiintymyssuhdeteoriaa. Erityisesti kiintymyssuhdeteoriasta nostettiin esiin primääri- ja sekundäärinen kiintymyssuhde. Tätä asiaa peilattiin vanhempien vastauksiin, näkyikö niissä esimerkiksi lapsen hoitoon jättö-tilanteessa lapsen kiintymisen hoitohenkilökuntaan.

Kyseessä oli kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, joka toteutettiin kahdessa vaasalaisessa päiväkodissa. Tutkimusaineisto kerättiin paperisilla kyselylomakkeilla alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmilta. Lisäksi varhaiskasvatushenkilökunnalta kysyttiin kyselylomakkeiden kautta heidän näkemyksiään päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle. Näitä vastauksia verrattiin vanhempien vastauksiin samasta aiheesta. Vanhemmista 15 ja henkilökunnasta 6 vastasi kyselyyn.

Vastaukset analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla ja tuloksien havainnollistamisessa hyödynnettiin suoria lainauksia. Tutkimustuloksista kävi ilmi, että vanhempien päällimmäisenä vaikuttimena laittaa lapsensa päivähoitoon, oli

taloudelliset syyt. Vastauksista kävi myös ilmi, että vanhemmat olivat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä lapsensa päivähoitoon.

Verrattaessa vanhempien ja varhaiskasvatushenkilökunnan vastauksia keskenään toisiinsa päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle, olivat vastaukset melko eriäviä. Esimerkiksi vanhemmat kokivat päiväkodin hyötyinä muun muassa lapsen uusien asioiden oppimisen, kavereiden ja virikkeiden saamisen. Henkilökunnan vastauksista korostui kehityksen tukeminen ja turvallisen paikan tarjoamisen lapselle sekä suunnitelmallinen toiminta. Haittoina sekä vanhemmilla ja henkilökunnalla oli mainittuna lapsen jatkuva sairastaminen. Muita haittoja vanhempien vastauksissa oli lapsen väsymys päivähoiton jälkeen sekä kiukkuisuus verrattuna vapaapäivien jälkeisiin iltoihin. Henkilökunta puolestaan näki haittoina lapselle pitkät erossaoloajat vanhemmista sekä liian suuret ryhmäkoot.

Kaiken kaikkiaan tutkimuksen esioletus täyttyi vastausten perusteella osittain. Esioletuksena oli, että vanhempien suurin vaikutin laittaa lapsensa päivähoitoon oli taloudelliset syyt tai virikkeet lapselle. Vastauksista kuitenkin virikkeet nousivat melko vähän esiin.

2 AIHEESTA AIEMMIN JULKAISTUT TUTKIMUSTULOKSET

Lasten päivähoitoon liittyen yleensä ottaen löytyi melko runsaasti tutkimuksia, mutta vanhempien syistä viedä pieni lapsi hoitoon oli aiemmin julkaistuja tutkimustuloksia melko vähän. Esimerkiksi Heimonen (2011, 70) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan lasten subjektiivisia oikeuksia, erityisesti liittyen päivähoito- ja perusopetus- oikeuteen. Hänen mukaansa yhteiskunnassa on lasten subjektiivisilla oikeuksilla tärkeä merkitys niiden ollessa lasten hyvinvointipalveluita. Heimosen mukaan päivähoiton tavoitteena on turvata turvallinen, virikkeitä antava ympäristö sekä huolehtia yhdessä lapsen vanhempien kanssa lapsen kasvatuksesta. Palveluiden turvaamisella taataan se, että oikeudet ovat pysyviä, varmoja ja yhdenvertaisia.

Harjunpää (2010, 2) on tehnyt pro gradu -tutkielmansa turkulaisten vanhempien näkemyksistä ja kokemuksista lasten koti- ja päivähoidosta. Hän pyrki selvittämään vanhempien näkemyksiä tähän aiheeseen liittyen, esimerkiksi turkulaisen päivähoiton laadusta, kotihoidon tuesta sekä lasten hoitojärjestelyistä. Harjunpään tutkimuksen mukaan tärkeimpiä syitä lapsen hoitomuodon valintaan olivat lapsen etu, hänen ikänsä sekä taloudelliset syyt. Tutkimuksesta kävi ilmi, että turkulaisista työssäkäyvistä vanhemmista osa haluaisi hoitaa lapsiaan kotona muun muassa taloudellisten syiden estäessä kuitenkin tämän. Vastanneiden vanhempien mukaan Suomessa tuetaan lasten kotona hoitamista liian vähän. Turun päivähoiton laatuun oltiin suhteellisen tyytyväisiä tutkimuksessa.

Lindberg (2016, 2) tutki pro gradu -tutkielmassaan alle 3-vuotiaiden lasten pedagogiikkaa. Hänen mukaansa alle 3-vuotiaiden lasten ryhmissä on pidetty varhaiskasvatusta perinteisesti hoitopainotteisena, mutta uusi varhaiskasvatuslaki painottaa kuitenkin pedagogiikkaa pientenkin lasten varhaiskasvatuksessa. Hänen tutkimuksestaan kävi ilmi, että tulkittaessa lastentarhanopettajien puhetta, on pedagogiikan perustana alle 3-vuotiaiden lasten ryhmissä kokonaisvaltainen vuorovaiku-

tustyö. Tämä tarkoittaa Lindbergin mukaan sitä, että ”kaikki oppiminen lähtee perusluottamuksen rakentamisesta sensitiivisen vuorovaikutuksen avulla”. Varhaiskasvatustyöntekijä suunnittelee toimintaa lasten kehollisten, sanattomien ja sanallisten aloitteiden pohjalta. Näin työntekijä on sisäistänyt oppimiskäsityksen, jonka mukaan lapsi oppii ilon ja leikin kautta sosiaalisissa tilanteissa, aikuisen läsnäololla ollessa tähän suuri merkitys. Yksi pedagogisista tehtävistä on juuri turvata hyvinvointia ja hyvää oloa tuottava ympäristö.

Kangas ja Isojärvi (2008, 1–2) ovat puolestaan tutkineet pro gradussaan alle 3-vuotiaiden lasten omahoitajuuden toteutumista päiväkotiryhmissä. Heidän mukaansa omahoitajuudesta on kertynyt runsaasti positiivisia kokemuksia ja tutkimustuloksia, joiden ansiosta se on alkanut levitä ympäri Suomen päiväkotien hoito- ja kasvatuskäytännöiksi. He kirjoittavat, että omahoitajuus tekee päivähoidosta laadukkaampaa tehden sen samalla inhimillisemmäksi lapselle, perheelle ja työntekijälle. Omahoitajuus perustuu Bowlbyn kiintymyssuhdeteoriaan. Heidän tutkimuksensa (2008, 42) mukaan omahoitajuus toteutuu erityisesti osana päivähoidon aloitusta, perushoitotilanteita ja muuta päiväkodin toimintaa.

3 VARHAISKASVATUS PÄIVÄKODISSA

Varhaiskasvatus on palvelu, joka ehkäisee lasten syrjäytymistä ja edistää heidän tasa-arvoaan ja yhdenvertaisuuttaan. Sen tarkoituksena on, yhteistyössä huoltajien kanssa, edistää lasten kasvua, kehitystä ja oppimista. Varhaiskasvatus mahdollistaa huoltajien osallistumisen työelämään tai opiskeluun ja tukee heitä kasvatustyössä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 14.)

Päiväkodeissa järjestettävä varhaiskasvatus on varhaiskasvatuslain mukaan yksi toimintapaikoista, joissa sitä voidaan järjestää. Toiminta on ryhmämuotoista ja päiväkodin lapsiryhmät voidaan muodostaa eri tavoin esimerkiksi lasten iät tai sisarusuhteet huomioon ottaen. Ryhmien kokoa ohjaa säännökset liittyen niiden enimmäiskokoon sekä henkilöstön mitoitukseen, lisäksi ryhmien täytyy olla pedagogisesti tarkoituksenmukaisia. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 17.)

3.1 Varhaiskasvatuksen tavoitteet

Varhaiskasvatuslaissa on määriteltynä 10 tavoitetta varhaiskasvatukselle:

Varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia; tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista; toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset; varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatusympäristö; turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä; antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista tausta-

taa; tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä; kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuullisuuteen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen; varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin; toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 15–16.)

3.2 Päiväkodin henkilökunta

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2016, 17) mukaan päiväkodissa työskentely tapahtuu moniammatillisessa työryhmässä. Päiväkodissa hoito- ja kasvatustehtävissä työskentelevistä vähintään kolmanneksella täytyy olla lastentarhanopettajan kelpoisuus ja muilta vaaditaan ammatillinen kelpoisuus, joka on säädetty sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 8 §:ssä. Varhaiskasvatuksen henkilökunta suunnittelee ja toteuttaa päiväkodissa tapahtuvaa toimintaa yhdessä, mutta kokonaisvastuu on lastentarhanopettajalla. Hän vastaa lapsiryhmän toiminnan suunnittelusta, sen suunnitelmallisuuden ja tavoitteellisuuden toteutumisesta ja toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä.

3.3 Yhteistyö huoltajan kanssa

Yhteistyö huoltajan kanssa on yksi asetetuista tavoitteista varhaiskasvatukselle ja sillä on tärkeä merkitys varhaiskasvatuksessa. Yhteistyön tarkoituksena on taata jokaiselle lapsella oman kehityksen ja tarpeiden mukainen kasvatusta, opetus sekä hoito. Sen tavoitteena on, että sekä huoltajat että henkilöstö sitoutuvat yhdessä edistämään lapsen turvallista kasvua, kehitystä sekä oppimista. Yhteistyö huoltajan kanssa voi olla esimerkiksi lasten päivittäisten tapahtumien ja kokemusten jakamista huoltajien kanssa. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 33.)

Huoltajan kanssa tehtävällä yhteistyöllä tarkoitetaan vanhempien ja hoitohenkilökunnan välistä yhteistyötä lapsen parhaaksi. Se perustuu vanhempien ja varhaiskasvatushenkilökunnan samanarvoisiin, mutta sisällöiltään erilaisiin tietoihin lapsesta ja taitoihin toimia lapsen kanssa. Tämän kaiken tavoitteena on lapsen hyvinvointi ja sen kannattelu. Ensisijainen kasvatusvastuu ja -oikeus lapsesta on kuitenkin lapsen omilla vanhemmilla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 17.)

Yhteistyötoiminnassa vanhempien ja varhaiskasvatushenkilökunnan välillä yhdistyvät kahden lapselle tärkeän tahon kokemukset ja tiedot. Lapsen ja vanhemman välinen tunnesuhde on ensiarvoinen lapselle verrattuna muihin aikuissuhteisiin. Vanhemman ja lapsen välisen suhteen kannattelu onkin tärkeää kaikkien päivähoitossa olevien lasten ja perheiden kohdalla. (Kaskela & Kekkonen 2006, 23.)

3.4 Omahoitajuus

Omahoitajuus perustuu ajatukseen siitä, että hoidon aloittava lapsi tarvitsee nimeytyä omahoitajan, ihmisen joka on päiväkodissa läheisempi ja tutumpi, turvapesä, joka korvaa vanhempien hoivaa päivän aikana (Kalland 2012, 158).

Omahoitajuus on työmenetelmä päiväkodissa, johon perustuen lapsella on nimetty omahoitaja. Hänellä on vastuu tästä lapsesta päivähoitopäivän ajan, oman työajan puitteissa. Sen tarkoituksena on tukea alle kolme vuotiasta lasta hänen aloittaessaan päivähoiton sekä auttaa häntä sopeutumaan päiväkodin ympäristöön. Erityisen tärkeää omahoitajalle on tukea omahoitajuuslapsen sosiaalisia vuorovaikutustaitoja. (Salminen & Tynninen 2011, 12.)

Omahoitajuuden ajatus perustuu Bowlbyn kiintymyssuhdeteoriaan, jonka mukaan lapsen tulisi muodostaa ensisijainen kiintymyssuhde, yleensä lapsen ja äidin välille, ennen kuin hän pystyy muodostamaan toissijaista kiintymyssuhdetta. Tämän teorian mukaan lapsi on samalla ympäristön tuesta riippuvainen sekä sen armoilla. (Salmela & Tynninen 2011, 12–13.)

Omahoitajuus alkaa aloituskeskustelun tarjoamisella uuden lapsen vanhemmille, omahoitajan ottaessa lapsen vanhempiin yhteyttä päivähoitopaikan varmistuttua. Lapsen omahoitaja tekee vierailun lapsen kotiin tutustuakseen lapseen ja hänen perheeseen. Omahoitaja saa lapsen kotona käydessään ymmärrystä ja tärkeää tietoa lapsen tavoista toimia ja yleisesti ottaen lapsesta. Omahoitajan vierailun tarkoituksena on luoda sensitiivinen ja kuuleva suhde uuteen lapseen ja hänen vanhempiinsa. Tästä on erityisesti suuri apu lapselle hoidon aloitusvaiheessa, ikävöinnin, itkun ja arastelun yllättäessä. Kuulevan ja sensitiivisen suhteen olemassaolo on siis perusta jatkumolle päivähoitossa. (Kaskela & Kekkonen 2006, 41–42.)

Kangas ja Isojärvi (2008, 42) kirjoittavat omahoitajuuden tekevän päivähoitosta laadukkaampaa ja tehden siitä samalla inhimillisempää lapselle, perheelle ja työntekijälle. Heidän tutkimuksensa mukaan omahoitajuus toteutuu erityisesti osana päivähoitotoimintaa, perushoitotilanteita ja muuta päiväkodin toimintaa.

4 VARHAISKASVATUSLAKI

Lasten oikeudesta varhaiskasvatukseen säädetään varhaiskasvatuslaissa (L 36/1973) sekä lasten päivähoidosta annetussa asetuksessa (L 239/1973, jälj. päivähoitoasetus). Uusi varhaiskasvatuslaki muutoksineen astui voimaan 1.8.2015 ja sen myötä subjektiivista päivähoito-oikeutta rajattiin. Varhaiskasvatuslain mukaan varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Siltä osin kuin laissa säädetään lasten päivähoidosta, tarkoitetaan sillä kunnan järjestämässä päivähoitopaikassa tarjottavaa varhaiskasvatusta. (OPH 2017; L 19.1.1973/36.)

Varhaiskasvatus pyrkii tukemaan lapsen kasvua, kehitystä sekä oppimista ja edistämään hyvinvointia. Paikkoja joissa varhaiskasvatusta voidaan järjestää ovat päiväkodit, perhepäivähoito tai muu varhaiskasvatus, esimerkiksi kerho- ja leikki-toiminta. Jokaisella alle kouluikäisellä lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen. Vanhemmat päättävät haluavatko he lapsensa osallistuvan siihen. (THL 2017.)

Varhaiskasvatuksen asiantuntijavirastona Opetushallitus laatii ja päättää valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, ja paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat laaditaan niiden pohjalta. Jokaiselle päiväkodissa ja perhepäivähoitossa olevalle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma. (OPH 2017.)

Kunnan on huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä asukkailleen. Kunnan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin, sekä sinä vuorokauden aikana kuin sitä tarvitaan. (AVI 2017.)

Varhaiskasvatusta voivat saada lapset, jotka eivät ole vielä oppivelvollisuusikäisiä. Perusopetuslain (L 628/1998) 28§ mukaan oppivelvollisuus alkaa sinä vuonna, jona lapsi täyttää seitsemän vuotta.

Varhaiskasvatuslain 11 a§:ssa säädetään subjektiivisesta oikeudesta varhaiskasvatukseen. Tämän pykälän mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lapsi saa varhaiskasvatusta kunnan järjestämässä 1§ 2 tai 3 momentissa tarkoitetussa paikassa (päiväkoti tai perhepäivähoito) äitiys- ja vanhempainrahakauden päättymisen jälkeen.

5 SUBJEKTIIVINEN PÄIVÄHOITO-OIKEUS

Subjektiiivinen oikeus tarkoittaa lakiin perustuvaa oikeutta, etuutta tai palvelua, ja se on myönnettävä jokaiselle, joka täyttää laissa säädetty edellytykset. Yleensä kyseessä on kunnalle säädetty velvoite jonkin palvelun järjestämiseksi eikä kunnalla ole sen myöntämisessä harkintavaltaa. Päivähoitolain 11 a §:ssä on ollut kyse lapsen vanhemman tai muun huoltajan subjektiiivisesta oikeudesta saada lapselle päivähoitopaikka. Päivähoitolain muututtua varhaiskasvatuslaiksi 1.8.2015 lukien, lain 11 a §:ssä säädetään vastaavan laajuudesta lapselle kuuluvasta oikeudesta varhaiskasvatuspaikkaan. (HE 80/2015.)

Päivähoito on lapsen subjektiiivinen oikeus osana lasten hyvinvointipalveluita. Varhaiskasvatuslaissa on säädetty subjektiiivisesta oikeudesta päivähoitoon ja se kuuluu jokaiselle alle kouluikäiselle lapselle. Subjektiiivinen päivähoito-oikeus alkaa äitiys-, isyys- ja vanhempainrahakauden päätyttyä ja se kestää siihen saakka, kun lapsi aloittaa koulun. (Heimonen 2011, 29–30; L 36/ 1973.)

Kun oikeus tai etuus on turvattu subjektiiivisena oikeutena, sitä voi suoraan vaatia joko viranomaiselta tai tuomioistuimelta. Jokaisen kunnan on lain mukaan järjestettävä päivähoito oman kuntansa asukkaille. Lisäksi Suomi on sitoutunut noudattamaan kansainvälisiä sopimuksia, joiden pyrkimyksenä on turvata lasten asema yhteiskunnassa sekä heidän subjektiiiviset oikeutensa. Päivähoidon ollessa subjektiiivinen oikeus, sen saatavuus pyritään turvaamaan yhdenvertaisella tavalla. (Heimonen 2011, 5.)

Tässä tutkimuksessa puhutaan subjektiiivisesta päivähoito-oikeudesta ja lasten määräästä subjektiiivisen päivähoito-oikeuden piirissä Vaasassa. Vaasan kaupungin Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö Merja Martinille 13.10.2016 ja 24.3.2017 tehtyjen haastattelujen kautta valotetaan subjektiiivisen päivähoito-oikeuden suosiota sekä alle 3-vuotiaiden osuutta siinä.

5.1 Alle 3-vuotiaiden vaasalaisten lasten määrä päivähoidossa

Alle 3-vuotiaiden vaasalaisten lasten päivähoidossa olevien määrä kasvoi syksystä 2016, jolloin heidän määränsä oli 404. Näistä lapsista 76 oli hoidossa 20 tuntia viikossa. Maaliskuussa 2017 alle 3-vuotiaita lapsia oli päivähoidossa 784 ja heistä 73 oli subjektiivisen päivähoito-oikeuden perusteella 20 tuntia viikossa hoidossa. (Martin 2017.)

Taulukko 1 osoittaa alle 3-vuotiaiden lasten määrän Vaasassa vuonna 2016. Sen mukaan vuonna 2016 Vaasassa oli alle 3-vuotiaita lapsia yhteensä 2877. Näistä 1- ja 2-vuotiaita lapsia oli jonkin verran enemmän verrattaessa 0- ja 3-vuotiaisiin, joita oli suurin piirtein sama määrä. (Löytynoja 2017.) 2017 vuoden alussa oli Vaasassa päivähoidossa 784 alle 3-vuotiaista lasta (Martin 2017). Tämä tarkoittaa sitä, että kaikista alle 3-vuotiaista vaasalaisista lapsista 2473 ei ollut päivähoidossa tuona vuonna.

Taulukko 1. Alle 3-vuotiaiden määrä Vaasassa vuonna 2016 (Vaasan kaupunki ja Tilastokeskus 2017).

Ikä	2016
0	694
1	739
2	746
3	698

5.2 Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen

Uusi varhaiskasvatuslaki astui voimaan elokuussa 2015 ja eduskunta teki 15.12.2015 päätöksen subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta. Päivähoito-oikeus rajattiin 20 tuntiin viikossa niiden lasten kohdalla, joiden vanhemmat eivät opiskele tai työskentele päätoimisesti. Laki astui voimaan 1.8.2016. (Peltola 2016.)

Päivähoito-oikeuden rajaamisessa on kuitenkin eroja kuntien välillä. Kuntaliiton tekemän selvityksen mukaan kaikki kunnat eivät ole rajaamassa subjektiiivista päivähoito-oikeutta. Kuntia, jotka eivät rajaa subjektiiivista oikeutta päivähoitoon ovat esimerkiksi suurimmat kunnat kuten Helsinki, Espoo, Tampere ja Turku. (Kuntaliitto 2016.)

5.3 Laajennettu varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslaki 11 a §:n mukaan, vaikka lapsen vanhemmat eivät olisikaan kokopäiväisesti töissä tai opiskelemassa on lapsella kuitenkin oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen lapsen kehityksen, tuen tarpeen, perheen olosuhteiden tai lapsen edun mukaisuuteen vedoten. Varhaiskasvatuksen laajuus pitäisi mukauttaa perheen olosuhteiden mukaan, mahdollistaen vanhempien väliaikaisen työssäkäynnin tai työn etsimisen. (L29.1.2016/108.)

6 PÄIVÄKODIN HYÖDYT JA HAITAT ALLE 3-VUOTIAALLE LAPSELLE

Alle 3-vuotiaat lapset tarvitsevat erityisen paljon huomiota ja huolenpitoa päiväkodissa. Pienen lapsen tarpeiden tyydyttäminen tai tyydyttämättä jättäminen vaikuttaa paljon lapsen käyttäytymiseen ja tunnetiloihin. Alle 3-vuotiasta lasta kuvaa suuri emotionaalisuus; heidän tunteensa ovat voimakkaita ja herkkiä. He ovat olemukseltaan välittömiä ja he toteuttavat koko kehollaan pyrkimyksiään. (Siren-Tiusanen 2002, 18–19.) Pienen lapsen perustarpeista tärkeimpiä ovat 1. turvallisuus, selviytyminen, 2. rakkaus, huolenpito ja yhteenkuuluvuuden tunne, 3. itenäisyyden ja autonomian kokeminen (Kanninen & Sigfrids 2012, 21.)

Alle 3-vuotiaiden lasten saama hyöty päivähoidosta voi olla kyseenalainen, koska niiden vuosien tärkein kehityshaaste on minuuden kehitys (psykologinen syntyminen) ja se tapahtuu lapselle tärkeiden ja tuttujien ihmisten kannattelemana. Liian pitkät erot lapsen syntymästä saakka mukana olleista henkilöistä voivat muodostua kehitysriskeiksi. Pienten lasten kokema vanhempien kaipuu ja siitä syntyvä turvattomuus sekä ikävä ja suru voivat olla mahdollisesti syynä jopa nuorten kasvaviin mielenterveyden ongelmiin. (Rusanen 2011, 19–20.)

Kiintymys näkyy nykyhetkessä; mitä pienemmästä lapsesta on kysymys, sitä enemmän se vaatii arkista yhdessä olemista. Pienelle lapselle rakkaus ilmentyy konkreettisena läsnäolona. Yhdessäolon aika on siis pienelle lapselle rakkauden mittayksikkö. Riittävä läsnäolo on mahdollista, vaikkakaan se ei ole vanhemmille yksinkertaista ja helppoa. Lapsen on kuitenkin mahdollista muodostaa luottavaisia ihmissuhteita myös kodin ulkopuolella oleviin aikuisiin. Tämä edellyttää sitä, että nämä suhteet ovat pysyviä. Vastoin monien tutkijoiden epäilyksiä pienen lapsen uusien suhteiden muodostaminen ei aiheuta ongelmia lapsen ja vanhempien välisiin kiintymyssuhteisiin. (Tamminen 2012, 288; Munter 2002, 40.)

Varhaislapsuuden tunneilmasto vaikuttaa suuresti itsetunnon kehittymiseen (Siren-Tiusanen 2002, 19). Lasten on mahdollista saada päivähoidossa monia koke-

muksia onnistumisesta ilman kasvattajan etukäteissuunnitteluakin. Kavereiden kanssa leikki sujuu hyvin ja lapsi osaa vastata kasvattajan kysymykseen. Lapsen itseluottamus lisääntyy näiden onnistumisen kokemusten myötä vahvistaen hänen minäkuvaansa positiiviseen suuntaan. Kokemukset onnistumisesta syntyvät lapsen kehitystasolle sopivien tehtävien tai toiminnan myötä. Motivaatio kasvaa onnistumisen kautta lisäen samalla oppimisen halua. (Koivunen 2009, 38–39.)

Päiväkodin yksi eduista on myös se, että opitaan tuntemaan monenlaisista perheistä ja kulttuureista olevia lapsia. Päiväkodissa solmitaan tätä kautta ensimmäisiä ystävyys-suhteita. (Kalland 2012, 148.)

Liian suuret ryhmäkoot ja kokonaisaika, joka vietetään päivähoidossa, voivat vaikuttaa negatiivisesti lapsen kehitykseen. Ryhmäkoot rajoittavat myös vuorovaikutuksen määrää. Pitkäaikaiseen stressiin puolestaan voivat johtaa jatkuva meteli, lasten väliset ristiriidat sekä toistuvasti vaihtuva henkilökunta. (Rusanen 2011, 207; Kalland 2012, 150.)

Watamuran, Donzellan, Alwinin ja Gunnarin (2003, 1007) tutkimuksessa lapset, jotka ovat päivähoidossa erittävät enemmän stressihormonia eli kortisolia verrattuna kotihoidossa oleviin. Erityisesti verrattaessa pienempien lasten stressihormonin määrää isompien lasten omaan, oli se korkeampi. Heidän mukaansa lasten iän lisäksi kortisolnin määrään vaikuttaa päivähoidon laatu. Ahnertin, Gunnarin, Lambin ja Barthelin (2004, 645–646) tekemässä tutkimuksessa lasten stressihormonin taso kohosi päivähoidossa myös tutustumisjakson aikana vanhemman ollessa läsnä. Vanhemman läsnäolo kuitenkin vaikutti siten, ettei lasten stressitaso noussut niin korkealle kuin päivähoidossa yleensä. Tutkijoiden mukaan lasten kortisolitaso oli korkeimmillaan ensimmäisenä eropäivänä riippumatta tutustumisjakson pituudesta. Verrattaessa kotihoidossa olevien lasten stressitasoa niihin lapsiin, jotka olivat olleet päivähoidossa viisi kuukautta, oli heidän matalampi kuin päivähoidossa olevilla.

Kalland (2012, 150) kirjoittaa, että Sinkkonen on myös tutkinut samaa aihetta lapsen stressikokemusten merkityksestä. Lapsen stressikokemus ilmenee muun muassa kotiinlakutilanteissa; lapsi kiukuttelee ja itkee turvallisen aikuisen tullessa haluten syliin, vaikka on selvinnyt muuten hyvin itse päiväkodissa.

1-2-vuotias lapsi jaksaa olla vuorovaikutuksessa toisten lasten kanssa vain muutamien tunnin kerrallaan. Pidempi aika haittaa eikä suinkaan edistä sosiaalista kehitystä. Ryhmän vaikutus lapsen kasvuun ja kehitykseen voi tuoda mukanaan myös ei toivottuja kehitystapahtumia. Ystävät ovat lapselle tärkeitä, mutta kasvu sosiaalisen ryhmän jäseneksi tapahtuu vähitellen, lapsen oman kehitystason mukaan. Joka tapauksessa alle 2-vuotiaalle on ennemminkin haittaa kuin hyötyä suuresta ryhmästä ja liian aikainen siirtyminen suureen ryhmään ei nopeuta sosiaalisen ryhmän jäseneksi kasvua. Jos lapsi joutuu ennen kolmea ikävuotta sellaiseen ryhmään, jossa on hänen lisäksi 3 lasta tai enemmän, sosiaalisuus ei kehity ja käytös taantuu. (Keltikangas-Järvinen, 2010, 211–213)

Päivähoidon edellytyksiä paikata vanhemmat tulee arvioida realistisesti. Se voi olla mahdollista, mutta erilaiset tekijät voivat heikentää työntekijöiden mahdollisuuksia suoriutua tehtävästään hyvin. Kodin olosuhteisiin verrattuna, päivähoito eroaa siitä monin tavoin; primäärikiintymiskohteiden hoivaa voi olla vaikeaa, jopa mahdotonta jäljitellä jo lasten lukumääränkin suhteen. Lisäksi kaikkien toiveita ei voida ottaa huomioon perheillä ollessa erilaisia käytäntöjä toimia omien lastensa kanssa. Sisarukset ovat yleensä eri ryhmissä, vaikka heidän on todettu helpottavan toistensa ikävää. Aikuiset ovat yleisesti ottaen naisia ja heidän ikänsä saattavat poiketa lasten omien vanhempien iästä. (Rusanen 2011, 206–207.)

Päivähoitoon liittyvien tutkimuksien tulokset ovat aika ristiriitaisia; päivähoitolla voi olla sekä myönteisiä, että kielteisiä vaikutuksia lasten kehitykseen. Päivähoito voi tukea lasten kehitystä ja joissain olosuhteissa se taas voi vahingoittaa. Suurena tekijänä ovat olosuhteet joissa lapsi on. On vaikea osoittaa minkäänlaista yksiselitteistä syy-seuraussuhdetta ihmisen elämässä. Päivähoidon lisäksi lapsen elämässä on monia muita tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa siihen millaiseksi lapsi ke-

hittyy tulevaisuudessa. Pitkältä aikaväliltä kertynyt tutkimustieto viittaa pääosin siihen, että päivähoidon ollessa laadukasta, ei varhainkaan aloitettu päivähoito aiheuta haittaa lapsen kehitykselle. Osa laadukasta päivähoitoa on se, etteivät hoitopäivät veny liian pitkiksi ja aikuiset reagoivat päivähoidossa lapsen tarpeisiin. (Kalland 2012,149; Munter 2002, 40.)

Munterin (2002, 96) mukaan lapset ajattelevat toisten lasten kuuluvan aikuisten tapaan samaan sosiaaliseen maailmaan. Hän kirjoittaa Hayn (1985) tutkimuksesta, jonka mukaan päivähoidolla on lapsen sosiaalisen kehityksen tukemisessa tärkeä tehtävä. Pienten lasten saman ikäisessä seurassa viettämä aika auttaa heitä sosiaalisen vuorovaikutuksen luomisessa.

7 KIINTYMYSSUHDETEORIA

Brittipsykiatri John Bowlby (1907–1990) on kehittänyt kiintymyssuhdeteorian. Tässä teoriassa sanotaan lapsen kiintyvän häntä hoivaaviin aikuisiin tiettyjen ehtojen täytyessä. Bowlby on sanonut seuraavasti:” lapsen hyvä kehitys edellyttää lapsen tärkeiden aikuisten pysyvyyttä ja todellista läsnäoloa päivittäisessä elämässä.” Kiintymyksellä tarkoitetaan lapsen ja hänen turvallisimpana pitämänsä henkilön välille muodostuvaa tunnesidettä, johon lapsi turvautuu erityisesti ollessaan hädissään, peloissaan tai kokiessaan uhkaa. Pelkona ja uhkana lapsi kokee erityisesti hetket jolloin vanhemmat ovat lähdössä tai heidän poissaolot. Vanhemmista eroon joutumisen pelkoa voi esiintyä nukkumaan mennessä, vanhemman poistussa kotoa, outoon paikkaan jäämisessä tai vieraiden ihmisten seurassa. (Rusanen 2011, 27.)

Kiintymyssuhdeteoria käsittelee sitä hienovaraista dynamiikkaa mikä läheisydensäätelysystemiin sisältyy; miten lapsi viestii hätäänsä ja miten aikuinen on vastuussa siitä, millainen kiintymyssuhdemalli lapselle syntyy kasvun aikana. Aikuisen ja lapsen välillä olevan etäisyyden säätely on parhaimmillaan kuin tanssia - kumpikin haluaa olla toistensa kanssa ja kun toinen on liian kaukana reagoi toinen. Jos lapsen hätä jää vaille vastausta tai siihen vastataan eri lailla kuin lapsi odottaisi, on olemassa jonkin turvattoman kiintymysmallin kehittämisen vaara. Lapsessa pelon kokemuksia voi laukaista ero tutusta vanhemmasta, tämä voi näkyä monella eri tavalla esimerkiksi aamuisina takertumisina, leikin vaikeutena päivän aikana ja ikävänä ja pettymyksenä (esimerkiksi piiloon meneminen haettaessa). Keskeinen kasvatuksellinen kysymys onkin se, kuinka lapsen pelkoon ja ahdistukseen pitäisi vastata kotona ja päiväkodissa. Uuden lähestymistavan mukaan lapsen hätään ja pelkoon suhtaudutaan totena ja ne nostetaan päällimmäiseksi pienen lapsen hoitoa ja kasvatusta ohjaavaksi ajatukseksi. (Rusanen 2011, 14–15.)

Päiväkotihoido ei välttämättä pysty jäljittelemään kotihoitoa, silloinkaan kun ryhmäkoot ovat sopivan kokoisia. Tämä johtuu siitä, ettei vieras ihminen omaa samaa

kykyä tunnistaa lapsen odotuksia ja tarpeita kuin äiti ja lisäksi lapsi ei hyödy monein aikuisten läsnäolosta ryhmässä. Kiintymyssuhdeteorian mukaan hoito pitäisi-kin järjestää lapset pienryhmiin jakamalla, yhden aikuisen kantaessa päävastuun kaikista hänen ryhmäänsä kuuluvista lapsista. Tämä periaate on sitä tärkeämpi, mitä pienemmästä lapsesta on kyse. (Rusanen 2011, 208.)

Kiintymyssuhdeteorian mukaan, jos lapsi joutuu eroon tärkeistä henkilöistään tai pelkkä uhka siitä, voi tämä johtaa lapsen turvallisuuden tunteen heikentymiseen. Sitä suurempi on järkytys, mitä pienempi lapsi on. Lisäksi siihen vaikuttaa vanhempia korvaavan hoidon laadukkuus ja se, miten turvattomat tai turvalliset lapsen kiintymyssuhteet ovat omiin vanhempiin ennen päivittäisiä eroja. Lapsi voi mieltää pelkän erilaisen hoitotavan puutteelliseksi hoivaksi verrattuna kotona saamaansa hoitoon. Onkin varottava sitä, ettei laillisen subjektiivisen päivähoito-oikeuden perusteiden ohjattaisi vanhempia viemään lastaan päivähoitoon liian varhain, vaikka päivähoito olisi turvallisena pidettyä. Vanhempien tulisi tiedostaa, että lapsi ei välttämättä koe oloaan päivähoitossa turvallisesti huolimatta siitä, että päivähoitoa pidetään objektiivisesti turvallisena. Lapsen kokemusmaailmasta ei kerro sekään, että hän näyttää sopeutuvan päällisin puolin päivähoitoon, sillä se ei kerro siitä mitä siellä tosiasiasa tapahtuu eikä siitä, mikä vaikutus tällä on pitkällä aikavälillä lapseen. Jos lapsella ei ole muita vaihtoehtoja, hän sopeutuu. (Rusanen 2011, 194–195.)

Rusanen (2011, 251) vertailee koti- ja päivähoitokotien välisiä eroja ja sitä voidaanko niitä asettaa paremmuusjärjestykseen. Hänen mukaansa, jos asiaa mietittäisiin pelkästään kiintymyssuhdeteorian valossa, vastaus olisi selkeä. Tämän mukaan pitäisi hyväksyä lapsen hyvin voimakas riippuvuus ensisijaisesta kiintymyksen kohteesta lapsen ensimmäisinä elinvuosina. Tästä syystä lasta ei tulisi erottaa kokonaisuksi päiviksi siitä henkilöstä, joka on huolehtinut hänestä syntymän jälkeen. Kiintymyssuhteen muodostumiselle tulisi antaa riittävästi aikaa. Lapsi pystyy kestämään eron ensisijaisesta kiintymyksen kohteestaan ollessaan tarpeeksi vahva kolmannen ikävuotensa lopulla. Päivähoidon ollessa välttämätöntä, tulisi sen jälji-

tellä kodin hoivaa. Päivähoidossa tulisi myös järjestää riittävästi mahdollisuuksia sekundäärikiintymyksen muodostumiselle.

7.1 Primäärinen kiintymyssuhde

Lapsi luo ensisijaisen eli primäärikiintymyksen siihen henkilöön, joka on lapsen saatavilla parhaiten, useimmiten tämä on äiti, isä tai joku muu lapsesta vastuun syntymän jälkeen ottava ihminen. Primäärikiintymyksen luonteella on huomattu olevan merkitystä lapsen tapaan kiintyä kodin ulkopuolisiin henkilöihin, erityisesti suhteen äitiin on havaittu toimivan oletusmallina lapsen suhtautumiseen kodin ulkopuolisiin henkilöihin. (Rusanen 2011, 199, 202–203.)

7.2 Sekundäärinen kiintymyssuhde

Sekundäärisen kiintymyssuhteen muodostamiseksi lapsen ja hoitajan välille lapselle ei riitä pelkkä saatavilla olo. Lapsille aikuisten toiminnassa on tärkeää läsnäolo ja sensitiivisyys. Läsnäolo näkyy muun muassa siinä, että lapsi tulee kuulluksi ja aikuinen on oikeasti kiinnostunut lapsesta ja tämän kiinnostuksen kohteista. Toissijaisia eli sekundäärisiä kiintymyksen kohteita ovat esimerkiksi päivähoiton henkilökunta tai kaverit, jopa lemmikkieläimet. Bowlby pitää kuitenkin erillään toisistaan leikkikaverin ja kiintymyksen kohteen, sillä niillä on kiintymysjärjestelmässä erilainen funktio. (Rusanen 2011, 199; Roos 2016, 139.)

Päiväkodin henkilökunnan asenteista riippuu, miten he kohtaavat lapsen. Kalliala on kirjoittanut filosofi Emmanuel Levinasin sanoin: ”Olen vastuussa toisesta heti, kun hän katsoo minua ilman, että edes otan vastuuta hänestä.” (Kalliala 2008, 275.) Toisin sanoen aikuinen ottaa vastuun lapsesta jo silloin, kun lapsi katsoo aikuista.

Kiintymyssuhdeteorian keskeisimpiä ajatuksia on kiintymyssuhteiden kehittymisen turvallisiksi tai turvattomiksi varhaislapsuudessa. Tämä kiintymyssuhteen laatu on merkittävässä roolissa sosiaalisen, kognitiivisen ja emotionaalisen kehityksen rakentumisessa. Yhteys on todennettu Bowlbyn jälkeen, esimerkiksi Kernsin,

Abrahamin, Schlegelmilchin ja Morganin 2007 tekemässä tutkimuksessa. Lapsista turvallisen kiintymyssuhteen äitiinsä (tai heistä huolehtiviin aikuisiin) muodostaneet luovat myös hyviä kiintymyssuhteita ystäviinsä. Heidän itsetuntonsa on myös turvattomia lapsia parempi. (Rusanen 2011, 57.)

Kiintymyssuhdeteorian keskeisiä käsitteitä on turvallinen ja turvaton kiintymysmalli, kiintymysjärjestelmä ja eroahdistus. Kiintymysmallilla viitataan samanaikaisesti mielikuviin, joita lapselle on muodostunut hoitajista ja hoivan laadusta sekä lapsen käyttäytymiseen erityisesti lapsen pelästyessä. Käsite viittaa myös aikuisen toimintamalliin lapsen kaivatessa tukea aikuiselta. (Rusanen 2011, 58.)

Turvallinen ja turvaton kiintymys vierittää aikuiselle vastuun onnistumisesta; onko aikuinen oppinut tuntemaan lapsen kyeten vastaamaan hänen aloitteisiin ja hättään. Aikuinen on turvallisessa suhteessa onnistunut tehtävässään, kun taas turvatomassa näin ei ole käynyt. Leekers & Siepak (2006) ovat huomanneet kiintymysmallin siirtyvän hienovaraisesti sukupolvelta toiselle, ei geneettisen perimän vaikutuksesta vaan vuorovaikutussuhteiden kautta siirtyneestä turvallisuuden tunteesta. (Rusanen 2011, 58–59.) Tutkijat ovat arvioineet turvallisuuden tunteen tärkeyttä 2-3-vuotiaana myöhemmän sosiaalisen kehityksen kannalta. Tämä on selitettävissä sillä, että tuossa ikävaiheessa lapsi siirtyy representationaaliseen (muodostaa sisäisiä mielikuvia itsestään, hoivasta, sosiaalisista suhteista) ajatteluun. (Rusanen 2011, 72.)

7.3 Kiintymyssuhdemallit

Ainsworth on tutkimuksessaan havainnut kolmea erilaista kiintymyssuhdemallia. Nämä ovat turvallinen, turvaton ja ristiriitainen. Kiintymyssuhdemallit eivät kuitenkaan välttämättä ohjaa lapsen tulevaisuutta, ainoastaan turvallisen kiintymyssuhteen on todettu siirtyvän sukupolvelta toiselle, etenkin jos kasvuympäristö pysyy samana. Turvaton kiintymyssuhde voi muuttua vastakkaiseksi, sillä yksilöllinen kehityskehityspotentiaali mahdollistaa yksilölle uusille kehitysteille astumisen. Yli sukupolvien välittyviä kiintymyssuhteita tarkasteltaessa taas on todettu

ympäristön muokkaavan yksilön kiintymyssuhdeoletuksia. (Sinkkonen 2004, 1867; Hautamäki 2012, 56–57.)

7.3.1 Turvallinen kiintymyssuhdemalli

Turvallisessa kiintymyssuhdemallissa lapsen elinympäristö on ollut turvallinen. Hän on saanut ilmaista tunteitaan ja hoivaaja on lähestynyt myötätuntoisesti lasta lapsen saadessa sitä kautta helpotusta. Lapsen ollessa turvallisesti kiintynyt hän osaa tulevaisuudessa käyttää tunteitaan ja järkeään ihmissuhteissaan. He ovat myös empaattisia. (Sinkkonen 2004, 1867.)

Turvallisesti kiintynyt lapsi ilmaisee tunteitaan avoimesti. Aikuisena puolestaan kyseinen lapsi osaa kuvailla lapsuuden aikaista suhdetta vanhempiinsa monipuolisesti ja hän tunnistaa suhteen hyvät ja huonot puolet pohtien niitä aikuisen näkökulmasta. Turvallinen kiintymyssuhdemalli luo ihmiselle pohjan arvostaa ihmissuhteita. (Salo 2003, 73.)

7.3.2 Turvaton kiintymyssuhdemalli

Turvattomassa kiintymyssuhdemallissa affektio (tunteiden) ja kognition (oppimisen) käyttö ovat epätasapainossa. Lapsi kokee jääneensä huomiotta ilmaistes-
saan tunteitaan. Lapsi oppii hillitsemään itseään, mutta äärimmäisessä tapauksessa voi kokonaan menettää yhteyden tunteisiinsa. (Sinkkonen 2004, 1867.)

Lapsi ei halua hakea turvaa hoivaajaltaan hätäänsä. Hän keskittyy ympäristön esinemaailmaan tukahduttaen kiinnittymiskäyttäytymistään. Aikuisena hänellä on vain vähän muistoja lapsuudestaan ja nekin keskittyvät pelkästään tiettyihin ominaisuuksiin. Turvattomassa kiintymyssuhdemallissa ihmissuhteilla ei ole niin suurta merkitystä. (Salo 2003, 73.)

Turvaton kiintymyssuhde voi muuttua vastakkaiseksi, sillä yksilö itse voi mahdollistaa suunnan muuttumisen. Ympäristö muokkaa kiintymyskäyttäytymistä, ja tätä myöden turvaton kiintymyssuhde voi muuttua päinvastaiseksi. Tutkimusten mu-

kaan turvallisen kiintymyssuhteen voi solmia vielä seitsemän vuotiaanakin, se vie vain enemmän aikaa kuin jos se olisi luotu ennen 2,5 vuoden ikää. Joka tapauksessa tämä on tärkeä tieto: tilanne ei ole menetetty vielä siinä vaiheessakaan. (Hautamäki 2012, 56–57; Keltikangas-Järvinen 2010, 154; Sinkkonen 2004, 1867.)

7.3.3 Ristiriitainen kiintymyssuhdemalli

Ristiriitaisessa kiintymyssuhdemallissa lapsi kokee hoivaajan olleen impulsiivinen ja epäjohdonmukainen. Hän tuntee elävänsä vaaroja täynnä olevassa maailmassa, joita vastaan hän ei voi suojautua. Lapsen mielestä paras tapa herättää hoivaajan huomio on ilmaista tunteitaan intensiivisesti, tämä voi olla provokatiivista (yllyttämishakuista) kiusantekoa tai raivokohtaus. Huomionhaku voi olla myös lapsesta vetoamista. Toisinaan lapsen ja aikuisen välille voi syntyä vihamielisriippuvainen suhde. (Sinkkonen 2004, 1867.)

Lapsi ei pysty rauhoittumaan, vaikka hakee toistuvasti kiintymyshahmoltaan turvaa. Hän käyttäytyy ristiriitaisesti läheisyyden suhteen; toisaalta hän osoittaa tarvitsevansa sitä ja toisaalta torjuu sen. Aikuisiällä hän kuvailee lapsuuden ihmissuhteita hajanaisesti ja epäselvästi. Hänen mieltään hallitsevat vihan ja kiukun tunteet edelleen lapsuuden kiintymyshahmoihin. (Salo 2003, 73.)

8 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksessa selvitettiin, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoidon. Lisäksi tutkittiin vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan kokemina päiväkodin hyötyjä ja haittoja alle 3-vuotiaalle lapselle, sekä miten vanhemmat kokivat saavansa tukea päiväkodin henkilökunnalta kasvatukseen.

Tutkimuslupaa haettiin Vaasan kaupungin varhaiskasvatusjohtaja Lillemor Gammelgårdilta helmikuussa 2017, joka myönsi luvan 9.3.2017.

Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2007, 157) kirjoittavat, että kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana on kuvata todellista elämää. Ajatus todellisuuden moninaisuudesta sisältyy tähän tutkimusmuotoon. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa halutaan tutkia kohdetta mahdollisimman kokonaisvaltaisesti. Siinä pyritään löytämään tai paljastamaan tosiasioita, ei niinkään todentamaan jo olemassa olevia väittämiä.

Tässä tutkimuksessa tämä tarkoittaa sitä, että vanhemmilta kysyttiin syitä laittaa alle 3-vuotias lapsi päivähoidon.

8.1 Tutkimuksen tarkoitus ja esioletus

Tutkimuksen tarkoituksena oli kerätä vanhemmilta tietoa siitä, miksi he laittavat alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoidon. Lisäksi tarkoituksena oli lisätä vanhempien tietoisuutta sekä herättää keskustelua aiheesta.

Tutkimusongelmilla tuodaan esille ne asiat, mitä tutkimuksen aiheesta halutaan selvittää. Niiden tarkoituksena on auttaa tutkijaa nostamaan esiin pääasiat tutkimuksestaan. Muodoltaan tutkimusongelman tulisi olla yksiselitteinen ja selkeä. (Saaranen- Kauppinen & Puusniekka 2006 a.)

Tässä tutkimuksessa päätutkimusongelmana oli, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoidon. Alatutkimusongelmina oli, mitkä ovat vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan mielestä päiväkodin hyötyjä ja haittoja alle 3-

vuotiaalle lapselle, sekä miten vanhemmat kokevat saavansa tukea päiväkodin henkilökunnalta kasvatukseen.

Esiioletus muodostetaan ennen tutkimuksen varsinaista tekemistä. Sillä tarkoitetaan ennako- oletuksia, joiden arvellaan nousevan esiin tutkimustuloksista. (Saaranen- Kauppinen & Puusniekka 2006 b.)

Tämän tutkimuksen esioletuksena oli, että vanhemmat vievät alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoitoon ensisijaisesti töihin menon vuoksi. Tutkijoiden työkokemukseen perustuen esioletuksena oli myös se, että vanhemmat ajattelevat päiväkodin olevan tarpeellista alle 3-vuotiaalle lapselle virikkeiden saamisen kannalta.

8.2 Aineiston keruu

Aineiston keruuseen käytettiin kyselylomakkeita (LIITE 3 ja 4), joiden yhteydessä oli saatekirjeet (LIITE 1 ja 2). Niissä kerrottiin vanhemmille ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalle tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta. Vanhempien kyselylomakkeen kysymykset olivat puolistrukturoituja sekä strukturoituja. Päiväkodin työntekijöiden kyselylomake koostui avoimista eli puolistrukturoiduista kysymyksistä. Saaranen- Kauppinen ja Puusniekan (2006 c) mukaan puolistrukturoidussa kyselyssä kaikilta kysytään samat kysymykset samassa järjestyksessä. Valmiita vastauksia ei ole vaan kysymykset ovat avoimia. Strukturoidussa kyselyssä puolestaan kyselylomakkeessa on valmiit vastausvaihtoehdot kysymyksiin, joista vastaajan tulee valita itselleen paras tai parhaat vastaukset.

Vanhempien kysymyslomakkeet testattiin muutamalla ulkopuolisella henkilöllä tutkimuksen validiteetin eli luotettavuuden selvittämiseksi. Hirsjärvi, Remes & Sajavaara (2013, 231–232) kirjoittavat tutkimuksen validiuden tarkoittavan sitä, mittaako tutkimusmenetelmän tai mittarin kyky sitä, mitä on tarkoituskin. Mittari saattaa aiheuttaa tuloksiin virheitä, jos esimerkiksi vastaajat tulkitsevat kysymyksen eri tavalla kuin kysymyksen tekijä sen tarkoitti. Tutkimuksen tuloksia ei voida tällöin pitää tosina ja pätevinä, tutkijan käsitellessä saamiaan tuloksia oman ajattelumallinsa mukaisesti.

Tämän jälkeen kyselylomakkeet jaettiin paperisina versioina kahteen vaasalaiseen päiväkotiin, niiden alle 3-vuotiaiden ryhmissä hoidossa olevien lasten vanhemmille. Nämä päiväkodit valittiin niiden sijainnin vuoksi ja siksi, että niissä toimii pienten lasten ryhmät. Lisäksi uskoimme saavamme vastauksia tutkimuskyselyyn päiväkotien tuttuuteen perustuen.

Vanhempia pyydettiin palauttamaan vastauksensa päiväkoteihin jaettuihin palautuskuoriin viikon aikana. Tämän jälkeen päiväkotien ilmoitustauluille jätettiin muistutukset, joissa heille annettiin vielä viikko vastausaikaa, riittävän suuren vastausprosentin saamiseksi. Lopulliseksi aineistonkeruun ajaksi muodostui kaksi viikkoa.

Varhaiskasvatuksen henkilökunnalle, jotka työskentelevät alle 3-vuotiaiden lasten ryhmässä, jaettiin kyselylomakkeet. Nämä henkilöt työskentelevät niissä päiväkodeissa, joista kerättiin myös vanhempien vastaukset. Kyselylomakkeessa kysyttiin avoimina kysymyksinä päiväkodin työntekijöiden mielipiteitä päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaille lapsille. Lisäksi heiltä kysyttiin hyötyjen kohdalla, miten heidän mielestään alle 3-vuotias lapsi hyötyy heidän mainitsemistaan asioista. Haittavaikutusten kohdalla työntekijöiltä kysyttiin lisäksi syitä siihen, miten heidän mainitsemansa asiat aiheuttavat haittaa alle 3-vuotiaalle lapselle. Varhaiskasvatuksen henkilökunnalla oli viikko vastausaikaa. Näitä vastauksia verrattiin vanhemmilta saatuihin vastauksiin päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaille lapsille.

8.3 Aineiston analysointi

Tuomi ja Sarajärvi (2009, 108–112) kirjoittavat, että aineistolähtöisen sisällönanalyysin tarkoituksena on yhdistää käsitteitä. Tällä tavalla saadaan vastaus tutkimusongelmaan. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä on eri vaiheita. Ensimmäisenä aineisto pelkistetään, jolloin siitä otetaan kaikki turha eli tutkimukselle epäolennainen tieto pois. Tätä vaihetta seuraa ryhmittely, jossa aineistosta pyritään etsimään samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä.

Tässä tutkimuksessa käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä. Ensin vanhemmilta ja varhaiskasvatuksen henkilökunnalta saatu aineisto pelkistettiin ja teemoitettiin. Vanhempien ja päiväkodin työntekijöiden vastauksia päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaille lapsille verrattiin keskenään yhteneväisyyksien ja eroavaisuuksien löytämiseksi.

Vastaukset analysoitiin ymmärtämiseen pyrkivällä lähestymistavalla, sillä sen koettiin antavan parhaimman vastauksen ongelmaan. Ymmärtämiseen pyrkivässä lähestymistavassa käytetään yleensä laadullista analyysiä ja päätelmien tekoa. (Hirsjärvi ym. 2007, 219). Tässä tutkimuksessa vastauksista pyrittiin löytämään merkityksiä sille, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsen päiväkotiin sekä, miten vanhemmat kokevat päivähoidon haittaavan tai olevan hyödyksi alle 3-vuotiaalle lapselle.

Tutkimusvastaukset analysoitiin ja arvioitiin Bowlbyn kiintymyssuhdeteoriaan viitaten, erityisesti kuinka tärkeää pienelle lapselle on samojen henkilöiden pysyvyys hänen elämässään kodissa ja päiväkodissa. Esiin nostettiin primääri- ja sekundäärikiintymyssuhteen mahdollistuminen siirryttäessä kotihoidosta päiväkotiin. Rusanen (2011, 209) kirjoittaa, että kiintymyssuhdeteorian mukaan ensisijainen eli primäärikiintymys syntyy siihen henkilöön, joka on lapsen saatavilla parhaiten. Useimmiten tämä on äiti, isä tai joku muu ihminen. Toissijaiset eli sekundääriset kiintymiskohteet ovat esimerkiksi päivähoidon henkilökuntaa tai kavereita.

Tähän liittyen tutkittiin, nousiko vastauksista esille esimerkiksi, että lapsen kiintyminen päiväkodin työntekijään tai päivähoitokaveriin helpottaisi lapsen jäämistä tai jättämistä päiväkotiin.

Analysoinnin jälkeen tutkimusvastaukset hävitettiin.

8.4 Validius ja eettisyys

Tutkimuksen validiudella tarkoitetaan sitä, mittaako tutkimusmenetelmän tai mittarin kyky sitä, mitä on tarkoituskin. Mittari saattaa aiheuttaa tuloksiin virheitä, jos esimerkiksi vastaajat tulkitsevat kysymyksen eri tavalla kuin kysymyksen tekijä sen tarkoitti. Tutkimuksen tuloksia ei voida tällöin pitää tosina ja pätevinä, tutkijan käsitellessä saamiaan tuloksia oman ajattelumallinsa mukaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2013, 231–232.)

Tämä tutkimus oli validi, sillä tutkijat luottavat varhaiskasvatushenkilökunnan ja vanhempien vastanneen rehellisesti, tuoden omat ajatuksensa esiin. Tutkijat eivät myöskään usko, että tutkimukseen vastanneilla olisi ollut syytä vastata kysymyksiin epärehellisesti. Tätä tukee ennen tutkimusta testatut lomakkeet. Niistä saadun palautteen mukaan kysymykset olivat selkeitä ja helposti ymmärrettäviä.

Tutkimuksen teossa tutkijoiden on otettava huomioon erilaisia eettisiä kysymyksiä. Erityisesti kyselylomakkeiden sisältöön tai tutkimustulosten julkaisemiseen liittyvät yleisesti hyväksytyt tutkimuseettiset periaatteet tulee tuntea ja toimia niiden mukaan. Tutkimuksen lähtökohtana pitää olla ihmisarvon kunnioittaminen. Lisäksi pyritään kunnioittamaan ihmisten itsemääräämisoikeutta antaen heille mahdollisuus päättää haluavatko he osallistua tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2007, 23–25.)

Tämän tutkimuksen eettisyys näkyi tutkimuskysymysten muotoilussa; ne laadittiin niin, etteivät ne syyllistäisi vastaajia. Vastaajat vastasivat myös anonyymisti kyselyyn ja vastaaminen oli vapaaehtoista.

Analysoinnin jälkeen tutkimusvastaukset hävitettiin.

9 TUTKIMUSTULOKSET

Aineisto kerättiin kyselylomakkeilla kahdessa eri vaasalaisessa päiväkodissa alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmilta sekä pienten ryhmissä työskenteleviltä varhaiskasvattajilta. Tutkimus on kvalitatiivinen eli laadullinen ja vastaukset analysoitiin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla.

Kyselylomakkeita jaettiin 25 kappaletta vanhemmille ja 8 kappaletta työntekijöille. Kyselylomakkeista palautui takaisin vanhemmilta 15 (60 %) ja henkilökunnalta 6 (75 %) kappaletta. Tutkimukseen vastanneista vanhemmista ainoastaan yksi oli kotona alle 1-vuotiaan lapsen kanssa, vanhemman lapsen ollessa hoidossa.

Vastanneista varhaiskasvatuksen työntekijöistä kolme oli lastentarhanopettajia ja kolme lastenhoitajia. Heidän työkokemuksensa määrä vaihteli alle kahdesta vuodesta yli 30 vuoteen. Kahdella varhaiskasvattajalla oli alle kahden vuoden työkokemus, muut neljä työntekijää olivat työskennelleet varhaiskasvatuksessa 16 vuodesta yli 30 vuoteen.

Vanhempien kyselylomake oli laajempi kuin henkilökunnan. Henkilökunnalta kysyttiin avoimilla kysymyksillä heidän mielipiteitään ainoastaan liittyen päivähoidon hyötyihin ja haittoihin alle 3-vuotiaalle lapselle. Vanhempien kyselylomake suunniteltiin lisäksi niin, että siinä oli kaksi kysymystä koskien subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen vaikutuksia. Nämä kysymykset suunnattiin vain niille perheille, joiden lapsi oli subjektiivisin päivähoito-oikeuden perustein 20 h/vko hoidossa.

9.1 Vanhempien perustelut viedä alle 3-vuotias lapsi päivähoidon

Tässä tutkimuksessa haluttiin selvittää, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsen päivähoidon. Vastaajille esitettiin seuraava kysymys: Miksi alle 3-vuotias lapsesi on päivähoidossa?

Vastauksista kävi ilmi, että yleisin syy lasten hoitoon viemiselle on vanhempien työ tai opiskelu; 15 vastaajasta yhdeksän eli 60 prosenttia oli tätä mieltä. Viisi vastaajista (33 %) mainitsi hoitoon viemisen syyksi taloudelliset perusteet, joka oli toiseksi yleisin tekijä. Esimerkiksi vanhemmilla oli lainoja maksettavanaan.

”Ei ole muuta mahdollisuutta: äiti opiskelee ja isä on töissä.”

”Työhön liittyvät syyt. Minulla on määräaikainen virka ja minun on koko ajan rakennettava uraa. Muuten voin jäädä ilman työpaikkaa.”

”Kotihoidontuki on niin pieni, että taloudellinen tilanne oli yksi syy, miksi lapsi on hoidossa. Vaasassa ”Vaasa-lisää” ei makseta yli 2 vuotiaista.”

Vastanneista kolme (20 %) oli sitä mieltä, että aktiviteetit ja saman ikäinen seura lapselle olivat hoitoon viemisen syinä.

”Lapsemme kaipaa aktiviteettejä ja ystäviä.”

”Kontakti ja leikit samanikäisten kanssa. Ei olla käyty perhekahviloissa tmv.”

Vastaajat perustelivat hoitoon vieminen olevan pakollista myös siksi, että perheen lähipiirissä ei ole muita hoitajia tai päivähoidon nähtiin sopivan lapselle. Vastanneista kaksi (13 %) oli tätä mieltä.

”Meillä ei myös ole mahdollisuutta saada laajempaa hoitoapua esim. iso-vanhemmilta sillä aikaa kun käyn töissä.”

”Ajattelimme, että lapsellemme sopii päivähoido.”

9.2 Päivähoidon hyödyt ja haitat alle 3-vuotiaalle lapselle

Sekä vanhemmilta että henkilökunnalta kysyttiin heidän mielipiteitään päivähoidon hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle. Vanhemmilla oli valmiit vastausvaihtoehdot, kun taas henkilökunnalla oli avoimet kysymykset aiheesta.

Seuraavassa on esitetty ensimmäisenä vanhempien mielipiteet, miten alle 3-vuotias lapsi hyötyy päivähoidosta sekä sen aiheuttamat haittavaikutukset. Vanhemmat mainitsivat useamman hyöty- tai haittatekijän vastauksissaan. Heidän vastauksiensa jälkeen on koottuna henkilökunnan mielipiteet samoista aiheista.

9.2.1 Vanhempien näkemykset päivähoidon hyödyistä

Tutkimuksessa kysyttiin vanhemmilta valmiiden vastausvaihtoehtojen avulla, mitkä ovat heidän mielestään tärkeimmät asiat, miten heidän lapsensa on hyötynyt päivähoidosta.

Päivähoidon ehdottomana hyötynä vanhemmat näkivät sen, että lapsi on oppinut uusia asioita. 15 vastanneesta 14 (93 %) mainitsi tämän asian. Vastaajista 11 (73 %) nosti toiseksi tärkeimmäksi asiaksi ajatuksen virikkeiden saamisesta. Kolmantena hyötynä vanhemmat kokivat sen, että lapsi on saanut uusia kavereita päivähoidossa. Vastanneista vanhemmista 10 (67 %) oli tätä mieltä. Seitsemän vastaajaa (47 %) mainitsi lapsen rohkeuden myös kasvaneen päivähoidon aikana.

Tutkimukseen osallistuneet vanhemmat arvostivat myös päivähoidon tuomaa selkeää päivärytmiä lapselle sekä turvallista kasvuympäristöä lapselle vanhempien työssäolon aikana. Vastanneista kaksi (13 %) oli tätä mieltä.

Vanhemmista yksi (7 %) oli kuitenkin sitä mieltä, että alle 3-vuotias lapsi ei välttämättä hyödy päivähoidosta.

”Oma näkemykseni on, ettei alle kouluikäinen lapsi välttämättä hyödy päivähoidosta, varsinkaan alle 3 v.”

9.2.2 Vanhempien näkemykset päivähoidon haittavaikutuksista

Vanhemmilta kysyttiin valmiiden vastausvaihtoehtojen avulla, mitkä ovat heidän mielestään mahdollisia haittavaikutuksia, mitä päivähoito on aiheuttanut heidän lapselleen.

Päivähoidon suurimpana haittana lapselle vanhemmat näkivät sen, että lapsi on väsynyt hoitopäivän jälkeen sekä kiukkuisempi kuin vapaapäivien aikana tai sen jälkeen. 15 vastanneesta seitsemän (47 %) oli tätä mieltä.

Vastanneista viisi (33 %) nosti haittatekijäksi sen, että lapsi sairastuu usein päivähoitossa. Lapset ovat hoidossa alttiimpia saamaan tartuntoja kuin kotihoidossa.

Vanhemmat kokivat päivähoidon haittana lapselle myös sen, jos lapsen on vaikea jäädä päivähoitoon; hän jää itkemään vanhemman perään. Vastaaajista kaksi (13 %) oli tätä mieltä. Yhtenä haittana vastauksissa oli mainittuna päiväkodin resursipula, joka johtaa riittämättömän huomion jakamiseen lapselle. Vastaaajista yksi (7 %) oli tätä mieltä.

Vastaaajista yksi (7 %) oli harmissaan lapsen kanssa yhdessä vietetyn ajan vähäisyydestä, lapsen päiväkodissa olon takia.

Vanhemmista yksi (7 %) oli sitä mieltä, että päivähoidosta ei ole ollut mitään haittavaikutuksia heidän lapselleen.

9.2.3 Henkilökunnan näkemykset päivähoidon hyödyistä

Henkilökunnalta kysyttiin avoimella kysymyksellä, miten heidän mielestään alle 3-vuotias lapsi hyötyy päivähoitosta. Lisäksi heiltä kysyttiin, mikä vaikuttaa siihen, että alle 3-vuotias lapsi hyötyy heidän mainitsemistaan asioista.

Päiväkodin henkilökunta oli sitä mieltä, että päivähoiton hyötyinä alle 3-vuotiaalle lapselle voidaan nähdä se, että päiväkotito on turvallinen paikka lapselle ja se tukee lapsen kehitystä. Kuudesta vastanneesta kuusi (100 %) oli tätä mieltä.

Varhaiskasvatushenkilökunta näki lisäksi lapsen hyötyvän selkeästi päivärytmistä päivähoidon myötä. Vastanneista kaksi (33 %) oli tätä mieltä. Lapselle tarjottavan suunnitelmallisen toiminnan nähtiin olevan yksi hyötytekijä. Vastanneista kaksi (33 %) oli tätä mieltä. Vastaajista neljä (67 %) mainitsi sosiaalisten taitojen oppimisen ja muiden huomioonottamisen ikäistensä seurassa olevan hyötytekijä. Uusien asioiden oppiminen mainittiin kahdessa (33 %) vastauksessa.

”Varhaiskasvatus tarjoaa ikätasolle sopivaa, yksilöt huomioonottavaa, suunniteltua toimintaa.”

”Päivähoidon työntekijät ovat koko päivän läsnä.”

”Jos lapsiryhmä on tarpeeksi pieni, pääsee sosiaaliset taidot ja sosiaalisissa tilanteissa toimiminen kehittymään.”

Kahdessa vastauksessa (33 %) mainittiin, että alle 3-vuotiaan lapsen paras paikka on koti.

”No mielestäni alle 3-vuotias kuuluisi vielä kotiin omien vanhempien kanssa.”

”Mielestäni alle 3v lapsen paras hoitopaikka on koti silloin kun vanhemmilla on kyky taata lapselle turvallinen ja lasta kaikilla tavoin kunnioittava ja arvostava ja rakastava hoito.”

Kysyttäessä päiväkodin henkilökunnalta mielipiteitä siihen, mikä vaikuttaa siihen, että alle 3-vuotias lapsi hyötyy heidän mainitsemistaan asioista, oli yleisin vastaus ammattitaitoinen henkilökunta. Kuudesta vastanneesta viisi (83 %) oli tätä mieltä.

”Henkilökunta on valveutunut, tiedostava. Lto suunnittelee toiminnan sopivaksi.”

Vastanneista kolme (50 %) mainitsi sopivan ryhmäkoon olevan vaikuttava tekijä siihen, että lapsi pystyy hyötymään päivähoidosta.

”Ryhmäkoko on pieni (max 12).”

9.2.4 Henkilökunnan näkemykset päivähoiton haitoista

Varhaiskasvatushenkilökunnalta kysyttiin avoimella kysymyksellä heidän mielipiteitään siitä, mitä haittaa päiväkotia aiheuttaa alle 3-vuotiaalle lapselle. Lisäksi heiltä kysyttiin; mikä vaikuttaa siihen, että heidän mainitsemansa asiat aiheuttavat haittaa alle 3-vuotiaalle lapselle.

Kuudesta vastanneesta viisi (83 %) oli sitä mieltä, että pitkät päivät erossa vanhemmista sekä jatkuva ikävä on päivähoitosta aiheutuva suurin haittatekijä alle 3-vuotiaalle lapselle. Tämän nähtiin mahdollisesti aiheuttavan lapselle turvattomuuden tunnetta ja pelkoa hylätyksi tulemisesta. Vastauksissa oli myös mainittu päiväkodin liian suuret ryhmäkoot, joiden ajateltiin johtavan siihen, ettei lapsi saa yksilöllistä huomioita niin paljon kuin hän tarvitsisi. Vastaajista neljä (67 %) oli tätä mieltä. Suurten ryhmäkokojen koettiin aiheuttavan levottomuutta sekä keskitymisvaikeuksia pienille lapsille.

”Sosiaalisten taitojen kehittyminen/oppiminen on vaikeampaa suuressa pk ryhmässä.”

”Pitkät päivät olla erossa omista vanhemmista. Lapsi väsyä. Jollain turvattomuuden tunne.”

”Hlökunta ei ennätä antaa yksilöllistä huomiota hiljaisille lapsille vars. jos vilkkaat, äänekkäät vie huomion.”

Henkilökunta näki päivähoiton haittatekijänä sen, että lapsi sairastaa enemmän ollessaan päivähoitossa kuin kotihoidossa. Vastanneista kolme (50 %) nosti tämän asian esiin. Lapsen kiintymyssuhdeongelmat niin henkilökuntaan kuin vanhempiinkin nähtiin yhtenä haittavaikutuksena. Vastaajista kaksi (33 %) oli tätä mieltä. Lapsella on koko ajan paine olla reipas ja pienet lapset väsyvät pitkien hoitopäivien aikana. Vastaajista kaksi (33 %) mainitsi tämän asian. Lisäksi melun,

yksinäisyyden ja eroahdistuksen koettiin voivan aiheuttaa pienelle lapselle stressin kokemuksen. Vastanneista yksi (17 %) oli tätä mieltä.

”Mahdollisesti kiintymyssuhteen ongelmat sekä vanhempiin että hoitajiin”

”Pienet lapset saavat helposti tautitartunnan toiselta lapselta. Kun lapsia on paljon, tulee tartuntoja helpommin.”

”Meteli, jos ei toimita pienryhmissä.”

”Stressi (melu, yksinäisyys, eroahdistus)”

Henkilökunnan mielipiteenä oli maininta siitä, että alle 3-vuotias lapsi ei tarvitse ikäistään seuraa päiväkodissa. Yhdessä vastauksessa (17 %) mainittiin tämä asia.

Kysymykseen siitä, mikä johtaa siihen, että heidän mainitsemansa asiat aiheuttavat haittaa alle 3-vuotiaalle lapselle, yleisin vastaus oli suuret lapsiryhmät. Kuudesta vastauksesta viidessä (83 %) nousi tämä asia esiin. Vastauksissa oli myös mainittuna mahdolliset erityistä tukea tarvitsevat lapset, jotka vievät muilta ryhmän lapsilta työntekijöiden huomiota. Vastaajista kaksi (33 %) oli tätä mieltä.

”Erityistä tukea vaativat lapset, joille ei saa avustajaa, vievät resursseja koko ryhmältä.”

”Alle 3v lasten ryhmissä on myös lapsia, jotka ovat syystä tai toisesta käytökseltään ”erityislapsia”, jotka tarvitsisivat erityishuomiota/ toimenpiteitä. Yleensä näin pieniä lapsia ei diagnosoida ja asiat etenevät hitaasti ja lapsi ei saa tarvitsemaansa apua. Arki voi olla kaoottista ja se vaikuttaa koko ryhmään ja sen toimintaan.”

Vastaajista kaksi (33 %) mainitsi mahdollisten tunne-elämän häiriöiden olevan vaikuttava tekijä siihen, että päiväkotia aiheuttaa haittaa alle 3-vuotiaalle lapselle. Lisäksi vaikuttavana tekijänä mainittiin pitkät päivät lapselle, vastaajista kaksi

(33 %) oli tätä mieltä. Vastaajista kaksi (33 %) mainitsi tautien olevan yksi vaikuttava tekijä siihen, että lapselle on haittaa päivähoidosta.

”Lapsi ei ole psyykkisesti valmis irtautumaan äidistä (isästä).”

”Jos turvattomuuden tunne on suuri, voi se aiheuttaa tunne-elämän häiriöitä.”

”Pitkät päivät, vanhemmilla ei välttämättä ole mahdollista järjestää asiaa esim. omien työvuorojen osalta niin että lapsen hoitoaika olisi mahdollisimman lyhyt.”

”Pienet lapset saavat helposti tautitartunnan toiselta lapselta. Kun lapsia on paljon, tulee tartuntoja helpommin.”

”Alle 3v:t ; nenä vuotaa, tavaroita laitetaan suuhun.”

9.3 Syyt lapsen helppoon päivähoitoon jäämiseen

Vanhemmilta kysyttiin: Mitkä asiat mielestäsi vaikuttavat siihen, että lapsesi on helppo jäädä päivähoitoon.

Vanhempien mielestä yleisin syy lapsen helppoon päivähoitoon jäämiseen on päiväkodin ystävällinen henkilökunta ja lapsen lämmin vastaanotto. 15 vastanneesta 13 (87 %) oli tätä mieltä. Vastanneista vanhemmista kuusi (40 %) mainitsi lapsen huomioimisen ja syliin ottamisen.

”Taitavat, rauhalliset hoitajat, kohtaavat lapsen luontevasti, luottamus.”

”Lämmin vastaanotto, lapsen huomioiminen jollain tavoin.”

”Päiväkodin tädit huomioivat lapsen ja ottavat syliin.”

Luottamus henkilökuntaa kohtaan ja ystävät vaikuttavat vanhempien mielestä siihen, että lapsen on helppo jäädä päivähoitoon. Vastanneista kuusi (40 %) oli tätä mieltä. Vanhemmista viisi (33 %) mainitsi kivojen leikkien ja lelujen sekä sen, että lapsi tuntuu viihtyvän päivähoitossa helpottavan lapsen päivähoitoon jäämistä.

”Jos pääsee heti mukaan aktiiviseen puuhaan.”

”Aikuinen ottaa lapsen iloisesti syliin/ tekemään jotain.”

Omahoitaja ja lapsen kiintymys hoitajiin sekä kiireettömyys nähtiin hoitoon jäämistä helpottavana tekijänä. Näistä jokaisesta oli yksi maininta (7 %) vastauksissa.

”Turvallinen, tuttu ja välittävä oma hoitaja”

Myös lapsen luonteella nähtiin olevan vaikutusta helppoon jäämiseen. Vastaajista yksi (7 %) oli tätä mieltä.

”Lapsi on sosiaalinen, helposti innostuva ja tykkää leikkiä.”

9.4 Syyt jättää lapsi mielellään päivähoitoon

Yhtenä kysymyksenä oli, mitkä asiat vaikuttavat siihen, että vanhemmat jättävät lapsensa mielellään päivähoitoon.

Vanhempien mielestä suurin syy tähän oli henkilökunta. Vastauksista nousi esiin se, että vanhemmat pitivät henkilökuntaa motivoituneena ja aktiivisena. 15 vastanneesta 12 (80 %) oli tätä mieltä. Vastanneista neljä (27 %) nosti esiin myös sen, että lapsi tuntuu viihtyvän hoitopaikassa ja hän kertoo päivän mukavista tapahtumista kotona päivähoitopäivän jälkeen.

”Tutut varhaiskasvattajat.”

”Aktiiviset/ motivoituneet hoitajat.”

”Tiedän, että heistä pidetään hyvää huolta.”

Päiväkodin turvallisuus ja luottamus siihen, että lapsen on hyvä ja mukavaa olla siellä oli yksi tärkeä tekijä hoitoon jättämisen mielekkyyteen. Vastaajista seitsemän (47 %) oli tätä mieltä. Yhtenä tekijöistä mainittiin kavereiden ja lapselle mielekkäiden lelun olevan tärkeässä asemassa. Vastaajista neljä (27 %) oli maininnut tämän asian. Lisäksi vastaajista kaksi (13 %) mainitsi laadukkaan hoidon ja varhaiskasvatuksen olevan syy lapsen mielellään hoitoon jättämiseen.

”Päiväkoti on turvallinen, kodinomainen ja viihtyisä.”

”Päiväkoti tarjoaa laadukasta hoitoa ja varhaiskasvatusta.”

Vanhempien vastauksista kahdessa (13 %) mainittiin lapsen kohtaaminen sekä hyvä vastaanotto aamulla. Turvallinen, tuttu, välittävä omahoitaja, lapselle mieluiset hoitajat sekä ryhmän kiireetön ilmapiiri nousivat vanhempien vastauksissa myös esiin. Kolmessa vastauksessa (20 %) oli mainittu nämä asiat.

”Aikuiset tervehtivät lasta iloisesti.”

”Hoitajat ovat tosi ihania ja huomioivia työssään. Lapsi tykkää heistä. Ryhmässä kiireetön ilmapiiri.”

”Hoitajat juttelevat lapselle jättötilanteessa, tai niinku ettei se vaan jää sinne itsekseen. Myös kun on nähnyt ja kuullut, että ne viihtyy siellä hyvin niin helppo jättää.”

9.5 Henkilökunnan ja huoltajien välisen yhteistyön hyödyt

Tutkimuksessa kysyttiin, miten vanhemmat kokivat hyötynsä henkilökunnan ja vanhempien välisestä yhteistyöstä.

Vastauksissa vanhemmat kokivat samanarvoisina päivähoidon henkilökunnalta saadun tuen ja kannustuksen sekä sen, että vanhemmat saavat kuulla päivän kulumiset ja sujumisen lasta hakiessaan. Näistä molemmista oli kuusi mainintaa

(40 %). Varhaiskasvatuskeskustelut ja uusien näkökulmien saaminen haastaviin tilanteisiin nähtiin tärkeänä osana henkilökunnan ja vanhempien välisen yhteistyön hyödyistä, niiden nähtiin luovan molemminpuolista luottamusta. Vastaajista neljä (27 %) oli maininnut nämä asiat.

”Tuetaan sekä vahvuuksia että heikkouksia yhdessä. Objektiiivinen näkemys lapsen taidoista ja kaverisuhteista.”

”Saamme tietoa, miten lapsen päivä on mennyt ja mitä päiväkodissa on tehty. Kuulemme lapsen kehityksestä.”

”Tieto siitä, miten päivä on sujunut.”

”Varhaiskasvattajat ovat tukeneet ja kannustaneet lapsen kasvatuksessa. Yhteistyö on antanut uusia näkökulmia haastavissa tilanteissa.”

Kaksi vastaajaa (13 %) oli sitä mieltä, ettei yhteistyöstä ole ollut mitään hyötyä.

”En juuri koe mitään.”

9.6 Lapsen hoitohenkilökuntaan kiintymisen merkit

Seuraavaksi kysyttiin, miten lapsen kiintyminen hoitohenkilökuntaan näkyi.

Vanhempien mielestä lapsen kiintyminen henkilökuntaan näkyy pääasiallisesti siinä, että lapsi haluaa mennä hoitajan syliin. 15 vastanneesta kahdeksan (53 %) oli tätä mieltä. Viisi vastaajaa (33 %) oli maininnut kiintymisen merkkinä lapsen juttelemisen hoitajasta kotona. Hoitoon jäämisen mielekkyyttä, luottamusta sekä lapsen iloisuutta pidettiin myös kiintymisen merkkinä. Näistä kaikista oli kolme mainintaa (20 %). Yksi vastanneista (7%) mainitsi henkilökunnan tottelemisen osoittavan sen, että lapsi on kiintynyt hoitohenkilökuntaan.

”Kun lapsen jättää hoitoon niin hakee hoitajan sylistä turvaa.”

”Ei vierasta ja vahingon sattuessa hakeutuu hoitajan luo. Uskoo/ tottelee hoitajaa.”

”Juttelee kotona hoitajista. Huolii syliä ja läheisyyttä hoitajilta.”

9.7 Päivähoito ja kotikasvatus yhteistyössä

Vanhemmilta kysyttiin, mitä he kokivat päivähoiton tuovan lisää kotikasvatukseen.

Vanhemmat kokivat päivähoiton lisäävän lapsen sosiaalisuutta vertaistuen ja kavereiden muodossa. 15 vastanneesta seitsemän (47 %) oli tätä mieltä. Vastanneista kuusi (40 %) oli maininnut monipuolisen toiminnan.

”Päivähoito on tarjonnut uusia sosiaalisia suhteita, kavereita lapselle.”

”Päivähoito tarjoaa monipuolisesti erilaisia virikkeitä (lapselle).”

Päivähoiton nähtiin tuovan lapselle sääntöjä, rytmiä ja käytöstapoja, mutta vastauksissa mainittiin myös päivähoiton tukevan kotikasvatusta. Näistä kaikista mainituista oli vastauksissa kaksi mainintaa (13 %). Uusien asioiden oppimisen koettiin helpottuvan päivähoiton ansiosta, objektiivinen näkemys lapsen taidoista oli asia, mitä arvostettiin. Molemmista oli yksi (7 %) maininta.

”Pitää huomioida kotona myös sitä, miten päiväkodissa asia menee. Saman suuntaisesti yrittää kasvattaa.”

”Uusien asioiden oppiminen helpottuu.”

”Objektiivinen näkemys lapsen taidoista (sosiaalisista että muista).”

9.8 Päivähoiton odotuksiin vastaavuus

Kysyttäessä vanhempien mielipiteitä siitä, miten päivähoito oli vastannut heidän odotuksiaan, olivat vastaukset seuraavan laisia; päivähoito oli vastannut vanhempien odotuksiin hyvin. 15 vastanneesta 12 (80 %) oli tätä mieltä. Vastajista kaksi

(13 %) oli maininnut hoidon vastanneen odotuksiaan paremmin kuin oli odottanut. Yhdessä vastauksessa (7 %) mainittiin sopeutumisvaikeuksien yllättäneen ja yhdessä (7 %) taas harmiteltiin tuttujen hoitajien vaihtumista.

”Paremmiin kuin osasin odottaa. Motivoituneet/ kiinnostuneet hoitajat, jotka haluaa oppia tuntemaan lapsen.”

”Kyllä on vastannut. Vanhemman lapsen sopeutumisvaikeudet yllätti. Luulin että kaikki lapset tottuvat päiväkotielämään.”

9.9 Yhteiskunnan tuen lisäämisen merkitys kotihoidon pituuteen

Viimeinen kaikkia koskeva kysymys koski yhteiskunnan tuen määrää; Jos yhteiskunta tukisi paremmin alle 3-vuotiaan lapsen kotihoitoa, mitä merkitystä sillä olisi päivähoitopaikan hakemiseen?

Yli puolet vastanneista eli kahdeksan (53 %) oli sitä mieltä, että yhteiskunnan tuen lisäämisellä ei olisi mitään merkitystä kotihoidon pituuteen, jokainen perhe tekee omat ratkaisunsa. Viisi vastanneista (33 %) taas oli sitä mieltä, että tuen lisääminen olisi pidentänyt kotona olon aikaa, jos tukia korotettaisiin moni äiti olisi halukas hoitamaan alle 3-vuotiaan lapsensa kotona. Hyvän päivähoitopaikan sanottiin olevan myös määräävä tekijä lapsen varhaiseen päivähoitoon viemiseen. Vastajista kaksi (13 %) oli tätä mieltä. Yhdessä vastauksessa (7 %) puhuttiin siitä, että pitkä kotona oloaika vaikeuttaa työuran kehittymistä ja opiskelu täytyy saattaa loppuun tietynä aikana.

”Emme hakeneet päivähoitopaikkaa taloudellisin syin, joten lisätuella ei liene suurta merkitystä.”

”Meitä olisi monta äitiä, jotka haluaisi hoitaa lapsiamme kotona kun vain saisimme lisää rahallista tukea.”

*”Itse en olisi sitten mennyt töihin kuin vasta sitten kun lapsi olisi 3- vuoti-
as.”*

”Ei merkitystä, koska mielestämme päiväkotia on hyväksi lapselle.”

*”Olin ollut kotona kunnes lapsi olisi 2v. sen jälkeen poissaolo olisi vai-
kuttanut liian negatiivisesti työurani kehittymiseen.”*

9.10 Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen vaikutukset

Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista koskeva kysymys oli tarkoitettu vain niille, joilla oli kokemusta siitä. Siinä kysyttiin, miten rajaaminen oli vaikut-
tanut perheeseen sekä kokivatko vanhemmat 20 tuntia viikossa olevan sopiva ai-
ka. Tämä kysymys koski kahta vastaajaa.

Molemmissa vastauksissa (100 %) 20 tuntia viikossa koettiin tarpeelliseksi siksi,
että lapsi saisi tarpeeksi virikkeitä ja huomiota vastasyntyneen lapsen viedessä
vanhemman huomion kotona.

Molemmat vastaajat (100 %) kokivat kuitenkin subjektiiivisen päivähoito- oikeu-
den rajaamisen vaikeuttaneen perheen arkea. 20 tuntia viikossa katsottiin olevan
sopiva aika, mutta toisaalta toisen vastaajan (50 %) mielestä aikaa pitäisi myöskin
lisätä. Aikojia pitäisi voida myös muokata inhimillisempään muotoon, esimerkiksi
päiväuniaikojen huomioonottamisella. Vastaajista toinen (50 %) oli tätä mieltä.

Seuraavat kaksi lausetta on poimittu vanhempien vastauksista kysyttäessä subjek-
tiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta ja ajan riittävydestä:

”Mielestäni voisi olla vähän enemmän.”

*”On sopiva määrä, mutta pitäisi pystyä katsomaan kokonaistilanne perhe-
kohtaisesti niin, ettei tarvitsisi hakea päiväuniaikaan tai kuskailla lapsia eri
aikoina!!!”*

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Esioletuksena oli, että vanhemmat vievät alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoidon pääosin töiden tai opiskelun sekä virikkeiden vuoksi. Tämä piti osittain paikkansa, sillä suurin osa vastaajista vastasi töiden olevan pääsyy lapsen päivähoidossa olemiseen. Vähemmistö eli kolme vastaajista oli vastannut virikkeiden ja aktiviteettien olevan merkitsevä tekijä päivähoidossa olemiselle. Taloudelliset syyt olivat toiseksi yleisin syy alle 3-vuotiaan lapsen päivähoidon viemiseen.

Sekä vanhemmilta että henkilökunnalta kysyttiin päiväkodin hyötyjä ja haittoja alle 3-vuotiaalle lapselle. Vanhemmilla oli valmiit vastausvaihtoehdot, kun taas henkilökunnalla oli avoimet kysymykset. Vanhemmat kokivat päivähoidon tärkeimmiksi hyödyiksi uusien asioiden oppimisen, virikkeiden saamisen sekä lapsen kaverisuhteiden muodostumisen. Varhaiskasvatushenkilökunnalla nousi esiin eri asiat kuin vanhemmilla; heidän mukaansa tärkeimpiä hyötyjä oli päiväkodin turvallisuus ja sen henkilökunta, muiden huomioon ottamisen oppiminen sekä lapsen kehitystä tukevaa toimintaa.

Haittoina sekä vanhemmat että henkilökunta näkivät lapsen jatkuvan sairastamisen päivähoidon takia. Vanhemmat kokivat myös lapsen väsyneisyyden päiväkodin jälkeen olevan yksi haitta alle 3-vuotiaalle lapselle. He nostivat esiin myös sen, että lapsi on kiukkuisempi kotona verrattuna vapaapäiviin. Vanhemmista kaksi oli sitä mieltä, että päivähoido ei ollut aiheuttanut mitään haittoja alle 3-vuotiaalle lapselle.

Henkilökunnan vastauksissa korostui lapsen pitkät päivät erossa vanhemmista sekä päiväkodin liian suuret ryhmäkoot päiväkodin haittoina. Henkilökunta mainitsi esimerkkinä pitkien erossaoloaikojen mahdollisesti aiheuttavan kiintymyssuhteen ongelmia vanhempiin ja hoitajiin. Työntekijöiden vastauksista nousi vahvasti esiin se, että alle 3-vuotias lapsi ei hyödy päivähoidosta, sekä sääli vanhempia kohtaan näiden jäädessä paitsi lapsen tärkeimmistä kehityksen vaiheista; päiväko-

din työntekijät viettävät suuremman osan arkipäivästä lapsen kanssa kuin vanhemmat.

Vanhemmat kokivat alle 3-vuotiaan lapsen jäävän mielellään päivähoitoon päiväkodin henkilökunnan lämpimän vastaanoton vuoksi. Tämä oli tärkein syy sille, että vanhemmat jättivät lapsensa mielellään päivähoitoon. Sillä on siis suuri merkitys, miten työntekijät kohtaavat lapsen, kuten vastaukset osoittavat. Molemmissa vastauksissa yhdistävänä tekijänä oli myös työntekijöiden motivoituneisuus ja ystävällisyys sekä luottamus heitä kohtaan. Ystävyys-suhteiden koettiin sekä helpottavan lapsen jäämistä että jättämistä päiväkotiin.

Lapsen omahoitajan, jonka koettiin olevan turvallinen ja välittävä, nousi joistain vastauksista esiin päiväkotiin jättämistä helpottavana tekijänä. Omahoitajasta voi muodostua lapselle emotionaalisesti tärkein hoitaja. Tämä osoittaa lapsen hyvää kehitystä hänen osoittaessa voivansa kiintyä johonkin henkilöön sekä päivähoitossa että kotona. Tämä on lapsen hoidon kannalta etu lapsen voidessa hakea turvaa saman hoitajan sylistä, joka tuntee hänet erityisen hyvin. Omahoitajasta tulee näin sekundäärikiintymyksen kohde lapselle. Hoitajiin kiintyminen osoittaa myös sen, että lapsella on luultavasti turvallinen primäärikiintymyssuhde. Hän luottaa tulevansa hoidetuksi samalla lailla kuin hänen primäärikiintymyksen kohteensa on häntä hoitanut. Tämä helpottaa lapsen antautumista vieraiden aikuisten hoidettavaksi.

Lapsen kiintymisen hoitohenkilökuntaan vanhemmat näkivät esimerkiksi siinä, että lapsi hakeutuu hoitajan syliin ja hoitaja kelpaa lohduttajaksi. Tämä myös osoittaa lapsen luottamuksen hoitajia kohtaan. Vanhemmat kokivat kiintymyksen hoitajia kohtaan näkyvän lisäksi siinä, että lapsi kertoo kotona hoitajista ja päivän tapahtumista. Se, että lapsi menee iloisin mielin hoitoon, oli vanhemmille yksi kiintymisestä kertova tekijä. Tästä näkee, miten tärkeä merkitys aikuisen kyvyllä olla lapsen kanssa iloa tuottavassa vuorovaikutuksessa on. Lapselle ei riitä pelkkä saatavilla olo, jos pyritään kiintymyssuhteen vahvistamiseen lapsen ja hoitajan välillä. Lapsille aikuisten toiminnassa on tärkeää läsnäolo ja sensitiivisyys.

Vanhemmat vastasivat saavansa henkilökunnan ja vanhempien välisestä yhteistyöstä tukea ja kannustusta kasvatukseen sekä päivän kuulumisten vaihtamisen luovan luottamusta henkilökuntaa kohtaan. Lisäksi luottamusta lisää esimerkiksi vasu-keskustelut, joiden kautta nähdään henkilökunnan tuntevan lapsen ja hänen kehityksensä kulun. Tämä voi olla osatekijä siihen, että 15:stä vastanneesta 14 henkilöä oli erittäin tyytyväinen päivähoitoon. Päivähoidon koettiin tukevan kotikasvatusta monipuolisen toiminnan kautta sekä lisäävän lapsen sosiaalisuutta. Myös päiväkodin sääntöjen ja rytmien ajateltiin helpottavan lapsen kehitystä.

Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että jos yhteiskunta tukisi paremmin kotihoitoa, olisivat he vieneet lapsen myöhemmin päivähoitoon. Toinen puoli vastanneista kuitenkin oli sitä mieltä, ettei se olisi vaikuttanut heidän päätökseensä mitenkään. Kaksi vastanneista oli jokseenkin epävarma siitä, olisiko tuen muutoksella merkitystä alle 3-vuotiaan lapsen päivähoitoon viemiselle.

Subjekttiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen koski vain kahta vastanneista. Heidän vastauksensa olivat keskenään hieman ristiriitaiset, sillä toisen mielestä 20 tuntia viikossa oli sopiva hoitomäärä, kun taas toisen mielestä aikaa tulisi lisätä. Vanhemmat kokivat 20 tuntia viikossa olevan tärkeää lapsen kannalta hänen hoidosta saamiensa virikkeiden vuoksi.

Rajaaminen on kuitenkin vaikeuttanut vastanneiden perheiden elämää; heidän mielestään hoitoaikojen tulisi olla soviteltavissa perheen tilanteiden mukaan. Vastauksissa tuli ilmi esimerkiksi se, että päiväuniajat pitäisi huomioida hoitoaikoja mietittäessä. Lapsen tulisi saada nukkua rauhassa päiväunet, ettei häntä tarvitsisi herättää kesken haettaessa.

Johtopäätöksinä voidaan siis todeta, että vanhemmat ovat tyytyväisiä lapsensa päiväkotiin ja sen henkilökuntaan. He tuntevat saavansa tukea ja kannustusta lapsensa kasvatukseen sekä objektiivisen näkökulman lapsensa kehityksestä. Vastauksista kävi myös ilmi se, että vanhemmat mieltivät onko päiväkoti paras paikka alle 3-vuotiaalle lapselle. Tämä osaltaan täytti yhden tutkimuksen tavoitteista, jol-

la haluttiin herättää aiheesta keskustelua vanhempien keskuudessa. Suurin osa vanhemmista oli joutunut viemään lapsensa päiväkotiin pakon edestä työhön liittyvistä ja taloudellisista syistä johtuen. Tämä osaltaan voi vaikuttaa siihen, että vanhempien vastauksista kuvastui tyytyväisyys lapsensa päiväkotiä kohtaan. Voidakseen jättää lapsensa hyvillä mielin päiväkotiin, on vanhempien ensin luotava päiväkodista positiivinen mielikuva itselleen ja sitä kautta myös lapselleen.

11 POHDINTA

Tässä luvussa pohdimme opinnäytetyömme prosessia sekä sitä, mitä olemme itse oppineet tätä työtä tehdessämme. Opinnäytetyömme alkoi aiheen valinnalla, joka valikoitui sen ajankohtaisuuden vuoksi. Lisäksi meitä itseämme kiinnosti aihe ja vanhempien ajatukset niin hoitoon viemisen syistä kuin päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle.

Kiinnostus aiheeseen syntyi osaksi työkokemuksen ja osaksi kiintymyssuhdeteoriantaan perehtymisen kautta. Mielenkiintoa lisäsi myös uutisissa vellone keskustelu ja vastakkainasettelu siitä, onko päivähoito hyväksi alle 3-vuotiaalle lapselle vai ei. Esimerkiksi Jari Sinkkosen mukaan laadukas varhaiskasvatus on silkkaa sanaa puhuttaessa 1-2-vuotiaista lapsista, jotka tarvitsevat syliä, lohdutusta ja turvallisten ihmisten läheisyyttä kasvattamisen sijaan. Liisa Keltikangas-Järvinen on sitä mieltä, että jokainen pienen lapsen kotona vietetty kuukausi on lapselle hyväksi. Kun taas Bengt-Erik Anderssonin päivähoitotutkimusten mukaan 30-vuotiaat ihmiset voivat sitä paremmin mitä aiemmin heidät on laitettu päivähoitoon. Tuore suomalaistutkimus tukee tätä ajatusmallia perustuen siihen, että jo 2-vuotiaana päiväkotiin menevät lapset hankkivat enemmän koulutusta. Varhaiskasvatuksen tutkija Nina Sajaniemi Helsingin yliopistosta kirjoittaa puolestaan, etteivät päiväkodissa olevat pienet lapset ole vaarassa, stressaantuneita tai kaotoisessa tilassa. Hänen mielestään pienet lapset nauttivat vertaissuhteista ja ryhmässä olosuhteissa turvallisessa ympäristössä, vaikka tarvitsevatkin aikuisten ohjausta.

Ylläolevat mielipiteet lisäsivät haluamme selvittää, millaisena vanhemmat kokevat ja näkevät varhaiskasvatuksen oman lapsensa ja itsensä kannalta. Muutamista vastauksista kävikin ilmi, että vanhempien mielestä alle 3-vuotias lapsi ei tarvitse päivähoitoa. Taloudelliset syyt kuitenkin toimivat pakottavana tekijänä laittaa pienen lapsi päiväkotiin.

Opinnäytetyöprosessimme lähti melko sujuvasti vauhtiin. Vanhemmille suunnattujen kysymysten oikeaan muotoon saattaminen oli hivenen haastavaa. Lisäksi

jouduimme muistuttamaan vanhempia kyselylomakkeiden palauttamisesta, saadaksemme tarpeeksi vastauksia. Vastausaika oli melko lyhyt, vain viikon verran, mikä osaltaan saattoi huonontaa vastausprosenttia. Saamamme vastaukset kuitenkin olivat kattavat ja antoivat hyvin vastauksia tutkimusongelmiimme. Huomasimme, kuinka samansuuntaisia vastauksia kaikilla vanhemmilla oli avoimista kysymyksistä huolimatta. Pohdimme, olisivatko vastaukset poikenneet toisistaan enemmän, jos kyselyt olisi hajautettu eri puolille kaupunkien päiväkoteja. Vai onko asuinympäristöllä vaikutusta vanhempien arvomaailmaan?

Opinnäytetyömme kautta saimme selkeän kuvan vanhempien päivähoitoa koskevista ajatuksista ja arvomaailmasta. Tutkimus avasi meille vanhempien kokemuksia siitä, miten tärkeänä he pitävät erityisesti lapsen kohtaamista ja motivoituneita, lapsista välittäviä hoitajia.

Vastauksista esiin nousut vanhempien tyytyväisyys ja arvostus päiväkotia sekä henkilökuntaa kohtaan oli ilmeistä lähes kaikissa vastauksissa. Tämä on positiivinen asia, sillä vanhempien suhtautuminen on ratkaiseva tekijä lapsen mielipiteen muodostamisessa. Olimme myös itse iloisesti yllättyneitä, kuinka monet vanhemmat nostivat tämän seikan vahvasti esiin vastauksissaan. Se osoittaa sen, ettei ole yhdentekevää, kuinka työntekijät kohtaavat lapsen ja vanhemmat sekä tekevät ylipäättään työnsä.

Mietimme myös, kuinka samansuuntaisia varhaiskasvatushenkilökunnan vastaukset olivat keskenään. Näimme vastauksista yhtenevän ajatusmallin siitä, mitä alle 3-vuotias lapsi tarvitsee voidakseen hyvin. Lisäksi päivähoidon haitat nähtiin samasta näkökulmasta riippumatta vastaajien iästä, koulutustaustasta tai työvuosista. Verrattaessa vanhempien ja päiväkodin henkilökunnan vastauksia, erosivat ne toisistaan kysyttäessä päiväkodin hyödyistä ja haitoista alle 3-vuotiaalle lapselle. Luulimme, että vastauksista olisi noussut esiin enemmän yhteneväisyyksiä. Vastaukset saatuamme huomasimme kuitenkin olleemme väärässä. Ymmärrämme tämän johtuvan osaksi siitä, että vanhemmilla ja päiväkodin henkilökunnalla on erilaiset lähtökohdat vastauksiensa perustana. Varhaiskasvatushenkilökunta näkee

lapsen hoitopäivän kokonaisuudessaan realistisesta näkökulmasta, kun taas vanhemmat kuulevat hoitajilta tiivistelmän päivän kulusta.

Ajattelimme opinnäytetyön hyödyttävän ensisijaisesti varhaiskasvatuksen henkilökuntaa vanhempien kokemuksia ja mielipiteitä lukiessa sekä vanhempia näiden tutustussa varhaiskasvatuksen henkilökunnan kokemuksiin ja mielipiteisiin. Loppujen lopuksi työstä hyöttyy runsaasti myös lapsi vanhempien ja varhaiskasvattajien kautta.

Aiheesta voisi tehdä jatkotutkimuksen kysymällä itse varhaiskasvatuksen henkilökunnalta vievätkö he alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoitoon sekä syitä mahdolliseen päivä- sekä kotihoitoon. Näitä vastauksia voisi verrata aiempiin tutkimuksiin alle 3-vuotiaiden lasten hoitoon viemisen syistä. Toisen jatkotutkimuksen voisi tehdä nimenomaan niille vanhemmille, joiden lapsi on 20 tuntia viikossa päivähoitossa. Omassa tutkimuksessamme näiden vanhempien vastausosuus jäi vain kahteen vastaajaan. Näiltä vanhemmilta voisi lisäksi kysyä mahdollisia korvaavia ratkaisuja päivähoidon rajatulle määrälle. Jatkotutkimuksen voisi tehdä myös pelkästään niille vanhemmille, joiden alle 3-vuotiaat lapset ovat kotihoidossa. Vastauksia voisi edelleen verrata hoidossa olevien alle 3-vuotiaiden lasten vanhempien vastauksiin.

Lisätutkimuksen voisi tehdä myös aiheeseen liittyen siitä, kuinka paljon yhteiskunnan tarjoamat palvelut vaikuttavat vanhempien itseluottamukseen omasta pärjäämisestään. Vaikuttavatko palvelut mahdollisesti niin, että vanhempien luottamus omaan itseensä kasvattajana horjuu, madaltaen heidän kynnystään viedä lapsi päivähoitoon vastoinkäymisten pelon vuoksi.

Opinnäytetyömme teko oli mielenkiintoista ja kokosi hyvin yhteen kaiken oppimamme ja työkokemuksen kautta saadut tiedot ja kokemukset. Opimme opinnäytetyöprosessin kautta, kuinka se tehdään. Kärsivällisyytemme ja joustavuuskymme kasvoi tutkimusta tehdessä, etsiessämme lähteitä ja sovittaessamme ennestään tiukkoja aikatauluja yhteen. Toisaalta se myös helpotti tekemistä pakotta-

en etsimään yhteistä aikaa ja tekemään työtä aina sopivissa väleissä. Näin opinnäytetyön teko ei myöskään venynyt liian pitkälle aikavälille, jolloin innostus ja mielenkiinto aihetta kohtaan olisi saattanut lopahtaa. Nyt se pysyi hyvin yllä ja kiinnostus työtä kohtaan kasvoi koko ajan. Opinnäytetyön sujuvaa tekoa auttoi myös hyvin sujunut yhteistyö molempien käyttäessä omia vahvuuksiaan. Tiukasta aikataulusta huolimatta saimme opinnäytetyön hyvissä ajoin valmiiksi.

LÄHTEET

Ahnert, L., Gunnar, M. R., Lamb, M. E. & Barthel, M. 2004. Transition to Child Care: Associations With Infant-Mother Attachment, Infant Negative Emotion, and Cortisol Elevations. *Child Development* 75 (3), 639–650.

AVI. 2017. Varhaiskasvatus. Viitattu 21.4.2017. https://www.avi.fi/web/avi/varhaiskasvatus?p_p_id=122_INSTANCE_aluevalinta&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_r_p_564233524_rese tCur=true&p_r_p_564233524_categoryId=14403#.WQDNGaLYW00

Harjunpää, E-M. 2010. Koti- vai päivähoito? – Turkulaisten vanhempien näkemyksiä ja kokemuksia lasten koti- ja päivähoidosta. Kasvatustieteen pro gradu-tutkielma. Turun yliopisto.

Hautamäki, A. 2012. Lapsen kiintymyssuhteet ja niiden vaarantuminen. Teoksessa *Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen*, 29–69. Toim. Sinkkonen J. & Kalland, M. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

HE 80/2015. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi varhaiskasvatuslain sekä lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain muuttamisesta. Viitattu 26.4.2017. <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2015/20150080>

Heimonen, P. 2011. Lasten subjektiiviset oikeudet: erityisesti oikeus päivähoitoon ja perusopetukseen. *Julkisoikeuden pro gradu- tutkielma*. Filosofinen tiedekunta. Vaasan yliopisto.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Tammi. Keuruu.

Isojärvi, L. & Kangas, L. 2008. Omahoitajana alle kolmevuotiaiden lasten päiväkotiryhmässä- Lastentarhanopettajien ja lastenhoitajien näkemyksiä. *KTK/ Varhaiskasvatus*. Oulun yliopisto.

Kalland, M. 2012. Päivähoito kiintymyssuhdeteorian valossa. Teoksessa *Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen*, 147–171. Toim. Sinkkonen J. & Kalland, M. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Kalland, M. 2012. Tuula Tamminen: Lapsen ja lapsuuden puolestapuhuja. Teoksessa *Varhaislapsuuden tunnesiteet ja niiden suojeleminen*, 287–289. Toim. Sinkkonen, J. & Kalland, M. Sanoma Pro Oy. Helsinki.

Kalliala, M. 2013. Kato mua! Kohtaako aikuinen lapsen päiväkodissa? *Gaudemus*. Tallinna Raamatunrukikoja OÜ.

Kanninen, K. & Sigfrids, A. 2012. *Tunne Minut! : turva ja tunteet lapsen silmin*. PS- kustannus. Jyväskylä.

Kaskela, M. & Kekkonen, M. 2006. Kasvatuskumppanuus kannattelee lasta- Opas varhaiskasvatuksen kehittämiseen. Gummerus kirjapaino Oy. Vaajakoski.

Keltikangas-Järvinen, L. 2010. Sosiaalisuus ja sosiaaliset taidot. WSOY. Helsinki.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito- Työkaluja sujuvaan arkeen. PS-Kustannus. Juva.

Kuntaliitto. 2016. Varhaiskasvatuskysely: 16 kuntaa on päättänyt olla rajaamatta subjektiivista oikeutta päivähoitoon. Tiedotteet. Viitattu 25.4.2017. <https://www.kuntaliitto.fi/tiedotteet/2016/16-kuntaa-paattanyt-olla-rajaamatta-subjektiivista-oikeutta-paivahoitoon>

Kyrönlampi- Kylmänen, T. 2010. Lapsen hyvä arki. Kirjapaja. Helsinki.

L 19.1.1973/36. Varhaiskasvatuslaki. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 11.1.2017. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730036#L2P11a>

Lindberg, H. 2016. Alle kolmivuotiaiden pedagogiikka- Diskurssianalyttinen tutkimus lastentarhanopettajien pedagogisesta puheesta. Kasvatustieteen pro gradu- tutkielma. Tampereen yliopisto.

Löytynoja, J. 2017. Alle 3-vuotiaiden määrä Vaasassa vuonna 2016. Vaasan kaupunki. Tilastokeskus.

Martin, M. 2016. Varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Vaasan kaupunki. Haastattelu 13.10.2016.

Munter, H. 2002. Lapsi aloittaa päivähoiton. Teoksessa Pienet päivähoidossa- Alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita, 35–64. Toim. Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. WS Bookwell oy. Juva.

Munter, H. 2002. Pienten lasten vertaissuhteet ja ystävyys. Teoksessa Pienet päivähoidossa- Alle kolmevuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita, 92-115. Toim. Helenius, A., Karila, K., Munter, H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. WS Bookwell oy. Juva.

OPH. 2017. Varhaiskasvatuksen lainsäädäntö. Säädökset ja ohjeet. Viitattu 24.4.2107. http://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/lainsaadanto/varhaiskasvatus

Peltola, U. 2016. Varhaiskasvatuksen muutoksia [esitelmä]. 1.8.2016. Lounais-Suomen aluehallintovirasto.

Roos, P. 2016. Mitä kuuluu? Lapsen kertomukset ja osallisuus päiväkotiarjessa. Waasa Graphics Oy. Vaasa.

Rusanen, E. 2011. Hoiva, kiintymys ja lapsen kehitys. Bookwell Oy, Porvoo.

Saaranen- Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006 a. Tutkimusongelmat. Viitattu 9.2.2017. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_1.html

Saaranen- Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006 b. Hypoteesittomuus. Viitattu 9.2.2017. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_2_1.html

Saaranen- Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006 c. Strukturoitu ja puolistrukturoitu haastattelu. Viitattu 25.1.2017. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html

Salminen, E. & Tynninen, K. 2011. Omahoitajana päiväkodissa- Omahoitajuus pedagogisena työmenetelmänä. Pedatieto Oy.

Salo, S. 2003. Kiintymyssuhteen merkitys elämänkaaren aikana. Teoksessa Pesästä lentoon- kirja lapsen kehityksestä kasvattajalle, 44–77. Toim. Sinkkonen J. WSOY. Vantaa.

Sinkkonen, J. 2004. Kiintymyssuhdeteoria- tutkimuslöydöksistä käytännön soveluksiin. Duodecim nro 120, 1866–1873. Viitattu 24.1.2017. www.terveyskirjasto.fi/xmedia/duo/duo94437.pdf

Siren- Tiusanen, H. 2002. Alle kolmivuotiaiden kehitys ja suotuisat varhaiskasvatuskäytännöt. Teoksessa Pienet päivähoidossa- Alle kolmivuotiaiden lasten varhaiskasvatuksen perusteita, 15-34. Toim. Helenius, A., Karila, K., H., Mäntynen, P. & Siren-Tiusanen, H. WS Bookwell oy. Juva.

THL. 2017. Varhaiskasvatus. Viitattu 24.4.2017. [https://www.thl.fi/fi/web/lapset-
nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut](https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/varhaiskasvatuspalvelut)

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Varhaiskasvatuksen muutoksia 1.8.2016 Ulla Peltola Lounais-Suomen aluehallintovirasto. Viitattu 20.4.2017

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Viitattu 21.4.2017. <https://peda.net/opetussuunnitelma/vasu-2017-pohja/vp>

Watamura, S. E., Donzella, B., Alwin, J. & Gunnar, M. R. 2003. Morning-to-Afternoon Increases in Cortisol Concentrations for Infants and Toddlers at Child Care: Age Differences and Behavioral Correlates. *Child Development* 74 (4), 1006–1020.

LIITE 1

Kyselylomakkeen saatekirje vanhemmille

Hei vanhemmat!

Olemme sosionomiopiskelijoina Vaasan ammattikorkeakoulussa ja valmistumme viimeistään jouluna 2017 lastentarhanopettajiksi.

Opinnäytetyössämme haluamme selvittää miksi alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmat laittavat lapsensa päivähoitoon sekä teidän mielipiteitänne päiväkodista saatavista hyödyistä ja haitoista lapsellenne. Vastaaminen tapahtuu nimettömänä ja kirjallisesti mukana tulevaan kyselylomakkeeseen ja vain me luemme vastauksenne. Päiväkotiin on jätetty iso kirjekuori, minne voitte palauttaa vastauksenne. Vastausaikaa on viikko.

Tutkimustulokset analysoituamme hävitämme aineiston. Arvostaisimme kovasti mielipiteitänne aiheesta sekä olisimme kiitollisia, jos uhraisitte hetken ajastanne vastataksenne kyselyyn.

Valmis työmme on myöhemmin luettavissa Vaasan ammattikorkeakoulun Theseuksen sivuilta (www.theseus.fi).

Terveisin,
Kirsi Rintalahti & Heini Tiilikka

LIITE 2

Kyselylomakkeen saatekirje päiväkodin henkilökunnalle

Hei henkilökunta!

Olemme sosionomiopiskelijoina Vaasan ammattikorkeakoulussa ja valmistumme viimeistään jouluna 2017 lastentarhanopettajiksi.

Opinnäytetyömme aiheena on, miksi vanhemmat laittavat alle 3-vuotiaan lapsensa päivähoitoon. Lisäksi tutkimme hyötyjä ja haittoja, mitä päivähoito aiheuttaa alle 3-vuotiaalle lapselle. Toivoisimme teidän vastaavan näihin kysymyksiin hyödyistä ja haitoista kertomalla oman mielipiteenne aiheesta. Tulemme vertailemaan kysymysten vastauksia vanhemmilta saamiimme vastauksiin samasta aiheesta. Vastausaikaa on viikko ja voitte palauttaa vastauksenne päiväkotiin jätettyyn kirjekuoreen.

Tutkimustulokset analysoituamme hävitämme aineiston. Arvostaisimme kovasti mielipiteitänne aiheesta sekä olisimme kiitollisia, jos uhraisitte hetken ajastanne vastataksenne kyselyyn.

Valmis työmme on myöhemmin luettavissa Vaasan ammattikorkeakoulun Theseuksen sivuilta (www.theseus.fi).

Terveisin,
Kirsi Rintalahti & Heini Tiilikka

LIITE 3

Kyselylomake vanhemmille

1. Kuinka monta lasta perheeseesi kuuluu?

2. Mitkä ovat lastenne syntymävuodet?

3. Minkä ikäiset lapsesi ovat tällä hetkellä päivähoidossa?

4. Onko toinen tai molemmat vanhemmista kotona?

5. Miksi alle 3-vuotias lapsesi on päivähoidossa?

6. Ympyröi seuraavista vaihtoehtoista mielestäsi ne tärkeimmät asiat, miten lapsesi on hyötynyt päivähoidosta:

- a) Lapseni on saanut kavereita.
- b) Lapseni rohkeus on kasvanut.
- c) Lapseni on saanut virikkeitä päivähoidosta.
- d) Lapseni on oppinut uusia asioita.
- e) Muuta, mitä?

7. Ympyröi seuraavista vaihtoehdoista mielestäsi ne haittavaikutukset, mitä koet päivähoidosta aiheutuneen lapsellesi, jos sellaisia on:

- a) Lapseni on väsynyt päiväkodin jälkeen.
- b) Lapseni on kiukkuinen päivähoidosta haettaessa.
- c) Lapseni on vaikea jäädä päivähoitoon (esimerkiksi jää itkemään perään).
- d) Lapseni käytös on muuttunut päivähoiton aloittamisen myötä negatiiviseen suuntaan (esimerkiksi äänenkäyttö on kasvanut, lapsi on tullut vilkkaammaksi yms).
- e) Muuta, mitä?

8. Mitkä asiat mielestäsi vaikuttavat siihen, että lapsesi on helppo jäädä päivähoitoon?

9. Mitkä asiat vaikuttavat siihen, että jätät lapsesi mielelläsi päivähoitoon?

10. Miten koet hyötyneesi päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välisestä yhteistyöstä (entinen kasvatuskumppanuus)?

11. Miten lapsen kiintyminen hoitohenkilökuntaan näkyy?

12. Mitä koet päivähoidon tuovan lisää kotikasvatukseen?

13. Miten päivähoito on vastannut odotuksiasi?

14. Jos yhteiskunta tukisi paremmin alle 3-vuotiaan lapsen kotihoitoa, mitä merkitystä sillä olisi päivähoitopaikan hakemiseen?

Seuraavat kysymykset koskevat vain niitä vanhempia, joiden lapset ovat hoidossa vain 20 tuntia viikossa:

15. Subjektiivista päivähoito- oikeutta rajattiin 2015 vuoden lopussa. Sen mukaan toisen vanhemman ollessa kotona, lapsella on oikeus varhaiskasvatukseen 20 tuntia viikossa. Miten subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaaminen on vaikuttanut perheeseesi?

16. Mitä mieltä olet päivähoito- oikeudesta 20h viikossa, onko se mielestäsi sopiva aika?

KIITOS VASTAUKSISTANNE! ☺

-Kirsi Rintalahti ja Heini Tiilikka-

LIITE 4

Kyselylomake päiväkodin henkilökunnalle

1. Mikä olet koulutukseltasi:
 - a) Lastentarhanopettaja
 - b) Lähihoitaja
 - c) Avustaja

2. Kuinka kauan olet työskennellyt päiväkodissa?

3. Miten mielestäsi alle 3-vuotias lapsi hyötyy päiväkodista?

4. Mikä mielestäsi vaikuttaa siihen, että alle 3-vuotias lapsi hyötyy mainitsemistasi asioista?

5. Mitkä ovat mielestäsi ne mahdolliset haittavaikutukset, mitä päivähoido aiheuttaa alle 3-vuotiaalle lapselle?

6. Mikä mielestäsi vaikuttaa siihen, että mainitsemasi asiat aiheuttavat haittaa alle 3-vuotiaalle lapselle?

KIITOS VASTAUKSISTANNE! ☺

-Kirsi Rintalahti & Heini Tiilikka-